

СПРАВКА ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО ЗА 2026 ГОДИНА

№	Организация/потребител/вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/неприети	Мотиви
I. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Система за национално стандартизирано външно оценяване”				
II. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Ученически олимпиади и състезания”				
1.	ЦПЛР – ОДК гр. Кърджали	Предлагам да бъде създаден Модул „Организиране, провеждане и участие в национални и международни конкурси, състезания и празници от ЦПЛР, включително от НКИИ“, където да се даде възможност за финансирането им.	Не се приема	Въпросният модул е насочен само към национални и международни олимпиади и състезания, като определя правилата за участие на учениците, а не инициативи, осъществявани от институциите в системата.
III. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда”				
Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, по география и икономика, по технологии и предприемачество и за целодневна организация на учебния ден“				
1	Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации -	Предложение за промяна в т. 7 „Допустими кандидати“ за Модул 1 Дейност 1: Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес Текуща формулировка:		Фокусът на Дейност 1 „Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“ е да се даде възможност на училища/ЦСОП, които не са успели да

[georgiev1991](#) 29.01.2
026 21:43

Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, които не са класирани за финансиране през 2023, 2024 и 2025 година.

Предложена промяна:

Държавни и общински училища и центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП) в системата на училищното образование на територията на Република България, включително училища, класирани за финансиране през 2023, 2024 или 2025 година, които вече имат обзаведени кабинети/класни стаи по хуманитарни науки (български език и литература, чужди езици, история и цивилизации, философия) или по други учебни предмети (например география и икономика или библиотека), могат да кандидатстват за създаване на нови кабинети/класни стаи по учебни предмети, за които не са кандидатствали досега, например история.

Освен това, училищата могат да надградят вече съществуващата среда с допълнителни учебни предмети, като:

- гражданско образование;
- религия.

Обосновка:

- Позволява на училища с вече изградена учебна среда да надградят със създаване на кабинети по нови предмети, които допълват образователното предлагане.
- Насърчава интегрирано и разнообразно обучение, като включва както хуманитарни науки, така и съпътстващи предмети, отговарящи на съвременните изисквания за училищна среда.
- Стимулира равнопоставеност и възможност за разширяване на образователната среда в училищата.
- Вземат се предвид актуалните промени в учебния план: въвеждането на учебен предмет „Добродетели и религии“, изучаването на религия като ФУЧ в основни и начални училища,

Не се приема

кандидатстват или да се класират през 2023, 2024 и 2025 г., да създадат класни стаи/учебни кабинети по хуманитарни науки (български език и литература, история и цивилизации, философия, чужди езици), по география и икономика, по технологии и предприемачество, както и да създадат библиотека/кътове за четене.

С цел надграждане на вече съществуващата училищна среда училищата, класирани за финансиране през 2023, 2024 и 2025 г. за обновяване на класни стаи/учебни кабинети по хуманитарни науки (български език и литература, история и цивилизации, философия, чужди езици), могат да кандидатстват за Дейност 2 „Създаване на Център за хуманитарни науки“.

Учебният предмет гражданско образование, който се изучава в XI и XII клас, е част от философския цикъл. Дейността дава възможност да се създадат учебни кабинети по гражданско образование.

Не се приема

По отношение на учебния предмет религия – този предмет не е част от задължителната подготовка. За момента

както и гражданско образование – като ФУЧ в основни и начални училища и като отделен предмет в 11. и 12. клас.

Дейност 2: Създаване на Център за хуманитарни науки

Текуща формулировка:

Държавни и общински училища, класирани през 2023 и/или 2024 година, вкл. училища, класирани през 2025 година по дейност „Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“ от модула, които са обзавели/оборудвали със средства от модула два и повече учебни кабинета/класни стаи по хуманитарни науки (български език и литература, чужди езици, история и цивилизации, философия).

Предложена промяна:

Държавни и общински училища, класирани през 2023 и/или 2024 година, включително училища, класирани през 2025 година по дейност „Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“ от модула, които са обзавели/оборудвали със средства от модула два или повече учебни кабинета/класни стаи по хуманитарни науки (български език и литература, чужди езици, история и цивилизации, философия) или по други учебни предмети (библиотека, технологии и предприемачество, география и икономика), могат да кандидатстват за създаване на нови учебни кабинети/класни стаи по:

- религия;
- гражданско образование.

Обосновка:

- Позволява на училища с вече изградена учебна среда да надградят със създаване на кабинети по нови предмети, които допълват образователното предлагане.
- Насърчава интегрирано и разнообразно обучение, като включва както хуманитарни науки, така и съпътстващи предмети, отговарящи на съвременните изисквания за училищна среда.

модулът не дава възможност за създаване на класни стаи/учебни кабинети за учебни предмети, които се изучават в избираемите учебни часове и във факултативните учебни часове.

За новия учебен предмет „Добродетели и религии“ – Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование още не е влязъл в сила.

Целта на тази дейност е да се създаде Център за хуманитарни науки.

Могат да участват училища, които са обзавели/оборудвали със средства от модула два и повече учебни кабинета/класни стаи по хуманитарни науки (български език и литература, чужди езици, история и цивилизации, философия).

За учениците в XI и XII клас кабинети по учебния предмет гражданско образование могат да бъдат обзаведени/оборудвани.

- Стимулира равнопоставеност и възможност за разширяване на образователната среда в училищата.
  - Вземат се предвид актуалните промени в учебния план: въвеждането на учебен предмет „Добродетели и религии“, изучаването на религия като ФУЧ в основни и начални училища, както и гражданско образование – като ФУЧ в основни и начални училища и като отделен предмет в 11. и 12. клас.
- Ако искаш, мога да направя още по-компактна версия, където Дейност 1 и Дейност 2 са обединени в единна секция за „Допустими кандидати“, с ясни правила за надграждане и нови предмети, за да е напълно готово за официално изпращане.

Учебните предмети технологии и предприемачество и география и икономика не са хуманитарни предмети и училищата не могат да създават кабинети по тази дейност. Но могат да обзаведат/оборудват кабинети по дейност „Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“.

По отношение на учебния предмет религия – този предмет не е част от задължителната подготовка. За момента модула не дава възможност за създаване на кабинети за учебни предмети, които се изучават в избираемите учебни часове и във факултативните учебни часове.

За новия учебен предмет „Добродетели и религии“ – Законът за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование още не е влязъл в сила.

По отношение на обзавеждането/оборудването на библиотека – тази възможност е дадена в дейност

				„Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“.
2.	Ректор на Софийска духовна семинария „Св. Иван Рилски“	Във връзка с общественото обсъждане на Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ (Приложение № 3 към т. 1, буква „в“), изразяваме становище духовните училища, и в частност Софийската духовна семинария, да бъдат включени сред допустимите бенефициенти по програмата. Професионалното образование в направление 221 „Религия“ е включено в Списъка на професиите за професионално образование и обучение и принадлежи към раздела на хуманитарните науки. Обучението в това направление подготвя ученици в областта на религиозното и духовното образование, което представлява съществена част от българската образователна традиция и културна идентичност. Предвид това считаме, че духовните училища следва да имат равнопоставена възможност да участват в Националната програма, насочена към модернизиране и подобряване на образователната инфраструктура в българските училища. Включването ни в НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ ще даде възможност да кандидатстваме за: • изграждане на хуманитарен център; • модернизиране и оборудване на кабинети по хуманитарни дисциплини; • създаване на съвременна образователна среда, използвана от множество предмети, заложи в официалния учебен план.	Приема се	Духовните училища могат да кандидатстват за участие по Дейност 1 „Модернизиране на училищната среда за ефективен учебен процес“, като създадат класни стаи/учебни кабинети по хуманитарни науки (български език и литература, история и цивилизации, философия, чужди езици), по география и икономика, по технологии и предприемачество, както и да създадат библиотека/кътове за четене. Учебният предмет гражданско образование, който се изучава в XI и XII клас, е част от философския цикъл. За учениците в XI и XII клас кабинети по учебния предмет гражданско образование могат да бъдат обзаведени/оборудвани.

		По този начин ще се: •осигури равнопоставен достъп до модерна образователна инфраструктура; •подпомогне качеството на професионалното обучение в направление „Религия“; •създадат условия за интегрирано преподаване на хуманитарни науки; •допринесе за съхраняването и предаването на духовните и културните традиции на България. Считаме, че включването на духовните училища като допустими бенефициенти ще бъде в съответствие с принципите на равнопоставеност и устойчиво развитие на българската образователна система, както и ще даде възможност за солидна подготовка на учениците при кандидатстване в университетите в Република България, предлагащи хуманитарни специалности.		По отношение на учебния предмет религия – този предмет не е част от задължителната подготовка. За момента модулът не дава възможност за създаване на класни стаи/учебни кабинети за учебни предмети, които се изучават в избираемите учебни часове и във факултативните учебни часове.

Модул 2 „Подкрепа на децата и учениците за работа в НДД и в ЦПЛР“

1	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Към допустимите кандидати да бъдат добавени ЦПЛР по чл.49, ал.1, т.3 от ЗПУО – центрове за превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици. На практика единственият такъв център в Логопедичен център – Варна, който предоставя подкрепа за деца в предучилищна възраст и ученици от 1 до 12 клас. Предоставянето на възможност за включване в националната програма, ще позволи закупуването на специализирани интерактивни пособия, сензорни материали и други съвременни технически средства, прилагани в логопедичната практика. Съвременната материална база ще повиши терапевтичния ефект от логопедичната интервенция и ще увеличи превантивната ѝ роля за преодоляване на трайни обучителни затруднения.	Приема се	Отразено е в модул 2 „Подкрепа на децата и учениците за работа в НДД и в ЦПЛР“ на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“

Модул 3 „Създаване на достъпна архитектурна среда“

1	Национално сдружение на общините в	•Предлагаме детските градини да бъдат добавени като допустими бенефициенти. В съответствие с философията на приобщаващото	Неприети	По отношение на предложението за включване на детските градини като

**Република
България /НСОРБ/
- официално писмо**

образование, достъпна среда следва да бъде осигурена във всички образователни заведения в т.ч. и в детските градини.

•Разпределението на бюджета по модула да бъде съобразено с броя на потенциалните кандидати. Предложеното разпределение - 700 хил. евро за по-малко от 267 държавни училища и 300 хил. евро за почти 1 938 общински училища е лишено от логика. В случай, че като допустими кандидати бъдат побавени и 1 692 детски градини, ресурсът би трябвало да се разпредели в отношение поне 60:40 в полза на общинските заведения.

допустими бенефициенти по Модул 3 „Създаване на достъпна архитектурна среда“: Министерството на образованието и науката споделя разбирането, че достъпната архитектурна среда следва да обхваща всички институции в системата на предучилищното и училищното образование, включително детските градини.

Обхватът на бенефициентите е определен при стриктно съобразяване с ограничената бюджетна рамка и необходимостта от приоритизиране на интервенциите.

По отношение на разпределението на бюджета:

Средствата са разпределени въз основа на анализ на потребностите,

характеристиките на сградния фонд и отговорността по управление на съответния вид собственост. За държавните училища програмата е основен източник на финансиране за тези дейности, докато за общинските институции тя има допълващ характер спрямо общинските капиталови програми. След като през 2024 г. бюджетът на модул “Създаване на достъпна среда” -

			общо 900 000 лв. (700 000 лв. за държавни образователни институции и 200 000 лв. за общински училища и ЦСОП) не беше достатъчен, за да удовлетвори всички отговарящи на изискванията по програмата проектни предложения, то през 2025 г. средствата по модула бяха увеличени на 2 000 000 лв. (1 400 000 лв за държавни образователни институции и 600 000 лв. за общински училища и ЦСОП). След така направените промени по бюджета през 2025 г., стойността на допустимите проектни предложения постъпили по програмата не достига до максималния му размер. Анализът от предходната година показва, че всички постъпили проектни предложения от общинските институции не надвишават определения финансов ресурс. Следва да се отбележи че програмата предвижда механизъм за гъвкаво управление на средствата, като в случай на недостатъчен брой подадени заявки от страна на държавни образователни институции, неусвоените средства се прехвърлят към общинските училища, ЦПЛР и

				общинските центрове за специална образователна подкрепа, с цел осигуряване на необходимото финансиране и гарантиране на равен достъп до образователна среда. В рамките на наличния ресурс е търсен балансиран и реалистичен подход за 2026 г. Направените предложения ще бъдат взети предвид при планиране на бъдещи инициативи, съобразно бюджетните възможности.
Модул 4 „Оборудване за спорт в училище“				
1	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Модул 4 „Оборудване за спорт в училище“ Удовлетворени сме, че за първи път се дава възможност на училищата да се снабдят с необходимото спортно оборудване и да осъвременят физкултурните си салони с необходимите спортни съоръжения. Това със сигурност ще има благоприятен ефект върху повишаване двигателната активност и ще доведе до подобряване здравето на подрастващите. С оглед настоящата ситуация и изразените от общините мнения: •Настояваме за увеличаване бюджета на програмата на поне 2 млн. евро. Само в рамките на Програмата за изграждане и основен ремонт на спортни площадки и физкултурни салони в държавните и общинските училища и приеманите на основание чл. 14, ал. 3, т. 2 от Закона за хазарта годишни програми за поддържане, основен ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни обекти и/или спортни съоръжения в държавните и общинските училища се реализират проекти на 496 училища на обща стойност над 122 млн. евро. На този фон осигуряването на ресурс от едва 500 хил. евро е крайно недостатъчен и ще доведе до подаването на многобройни проекти, които няма да получат	Неприети	Националните програми за развитие на образованието за 2026 година се разглеждат в условията на Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. Произтичащите от този факт бюджетни ограничения налагат включването на този модул да е с бюджет, позволяващ пилотно обновяване на сравнително малък брой институции.

		финансиране поради изчерпване на средствата. Не разбираме логиката на заложената цел „пилотно обезпечаване на 50 училища“ – на фона на потребностите, предвидената стойност на индикатора е изключително занижена. От друга страна, терминът „пилотно“ се използва за иновативни или принципно нови дейности, които се прилагат за пръв път. Категорично смятаме, че оборудването на спортни салони, не представлява подобна дейност; •Предлагаме разширяване на допустимите кандидати и с такива, които не са извършили строително-монтажни работи по Програмата за изграждане и основен ремонт на спортни площадки и физкултурни салони в държавните и общинските училища и приеманите на основание чл. 14, ал. 3, т. 2 от Закона за хазарта годишни програми за поддържане, основен ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни обекти и/или спортни съоръжения в държавните и общинските училища. През годините не малка част от спортните салони са ремонтирани и обновени със средства от общините, от европейски програми или със собствени средства на училищата. Поставянето на подобно ограничение би ги лишило от възможността да получат ресурс за оборудването им и нарушава принципа на равнопоставеност на учебните заведения.		В представения проект е предвидено приоритетно да се финансират училища, в които е изпълнен инфраструктурен проект за изграждане или ремонт на спортна инфраструктура, но изградените или ремонтирани съоръжения не са оборудвани цялостно в съответствие с Наредба № 24 от 10 септември 2020 г., т.е. няма ограничение на допустимите кандидати, а предимство за тези, изпълнили инфраструктурен проект.

Модул 5 "Създаване на електронна платформа за дигитализация на процеса по ранна скринингова оценка и анализ на развитието на тригодишните деца"

1	Фондация “Трайна Образователна Национална Инициатива” - /официално писмо/	Предвидената в Модул 5 електронна платформа има за цел въвеждане, съхранение и анализ на резултати от ранна скринингова оценка на тригодишните деца. Анализът на публикувания документ, както и доклада, показва, че системата не включва дигитализация на скрининговите инструменти, автоматизирано оценяване или сложна обработка на данни и по същество представлява административна информационна платформа с ограничена функционалност.	Приема се за сведение	В изпълнение на това предложение за изработване на електронна платформа, директорът на Регионалния център за подкрепа процеса на приобщаващо образование (РЦПППО) – София-град е извършил пазарно проучване чрез Централизираната

В този контекст заложеният бюджет в размер на 500 000 евро не съответства на реалната технологична сложност и не е съразмерен на обхвата на предвидената система.

С оглед ефективното управление на публичните средства предлагаме функционалността да бъде реализирана като модул към съществуващата Национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО), вместо чрез разработване на отделна платформа. Това ще позволи използване на вече изградена инфраструктура, ще намали разходите и ще елиминира необходимостта от обучение, тъй като педагогическите специалисти вече работят успешно със системата. Практиката за разработване на самостоятелни информационни платформи извън НЕИСПУО не съответства на принципите на системна интеграция и устойчиво управление на държавните информационни ресурси и би могла да доведе до дублиране на функционалности и най-вече неефективно използване на публични средства

Предлагаме бюджетът да бъде редуциран до реалния за такава разработка, а освободеният ресурс в размер на повече от 450 000 евро да бъде пренасочен към Национална програма „Хубаво е в детската градина“, с цел средствата да достигнат пряко до дейности, свързани с работата с деца и подобряване на образователната среда.

В заключение изразяваме подкрепа за идеята за създаване на национална база

автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП). В резултат на проучването са получени три оферти от различни компании. Предложените цени варират от 900 000 лв. с ДДС до 1 280 000 лв. с ДДС или това са от 460 000 евро до 654 000 евро.

С оглед на необходимия финансов ресурс за реализиране на проекта, както и на нуждата от изготвяне на детайлно техническо задание, е взет предвид средният вариант на предложената сума.

	данни с резултати от ранния скрининг, тъй като тя може да допринесе съществено за формирането на основани на данни политики в областта на ранното детско развитие. Смятаме обаче, че постигането на този обществено значим резултат следва да бъде реализирано чрез технологично и финансово оптимален подход, основан на интеграция в съществуващите държавни системи и ефективно използване на публичния ресурс. Настоящото становище цели подпомагане на информирано управленско решение, съобразено с принципите на ефективност, икономичност и целесъобразност при разходване на публични средства.		

IV. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Хубаво е в детската градина”

1	Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 23:15	Предложение за промяна в т. 7 „Допустими кандидати“ Текуща формулировка: „Бенефициенти по програмата могат да бъдат държавни и общински детски градини (в т.ч. с яслени групи)...“ Предложена формулировка: Бенефициенти по програмата могат да бъдат държавни и общински детски градини (в т.ч. с яслени групи), както и държавни и общински училища, в които е организирано задължително предучилищно образование (подготвителни групи).	Приема се	Предложената промяна в т. 7 „Допустими кандидати“ е обоснована и целесъобразна, тъй като осигурява равнопоставен достъп до програмата за всички институции, в които реално се реализира задължително предучилищно образование. Включването на държавните и общинските училища с подготвителни групи отразява действащата образователна практика и гарантира по-пълно покриване на целевата група деца. По този начин се създават

		Останалите текстове в точката се запазват без промяна.		условия за по-ефективно прилагане на дейностите по програмата, без да се нарушава нейният обхват или цели. Предложението допринася за последователност, яснота и справедливост при определяне на допустимите бенефициенти и следва да бъде подкрепено.
2	ДЛЦ – официално писмо	ДЛЦ заявява интерес за участие като експертен партньор при реализиране на дейности, насочени към подобряване на образователната среда в детските градини, включително чрез ранна логопедична подкрепа, профилактика на езикови и комуникативни затруднения и методическа подкрепа за педагогическите специалисти.	Не се приема	Подобряването на образователната среда в тази НП не е основен, а само съпътстващ елемент. Възможност може да се търси по други НП.
V. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование”				
1	Светослав Георгиев- Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 23:25	ПРЕДЛОЖЕНИЕ за промяна по Дейност 2 на Национална програма „ИКТ“ Констатиран проблем По Дейност 2 на Национална програма ИКТ са допустими институции от системата на предучилищното образование, като училищата с подготвителни групи отново са изключени, въпреки че:	Не се приема	Държавните и общинските институции в системата на училищното образование на бюджетна издръжка, които са допустими за кандидатстване по НП ИКТ са 2024. И те могат да получат финансиране в пет от дейностите по програмата.

- в тях се осъществява задължително предучилищно образование;
- работят с деца от същата възрастова група;
- прилагат идентично учебно съдържание и образователни стандарти;
- използват и имат необходимост от същите дигитални и интерактивни средства.

Това води до неравнопоставеност между институции, които изпълняват еднакви образователни функции.

Несъответствие с целите на дейността

Дейност 2 предвижда:

„Закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване или иновативен хардуер и софтуер за институциите от системата на предучилищното образование, както и подкрепа на съпътстващите дейности по използването им като част от образователния процес.“

Целта на дейността е:

- повишаване качеството на образователния процес;
- използване на ИКТ като средство за развитие на ключови компетентности;
- подкрепа на съвременна и мотивираща образователна среда.

Тези цели в пълна степен се отнасят и за училищата с подготвителни групи, където дигиталните и интерактивни технологии подпомагат:

- езиковото развитие;
- ранната математическа грамотност;
- социално-емоционалното развитие;
- адаптацията към училищната среда.

Практически последици от изключването

По този начин на училищата им се осигурява възможност да използват средства от бюджета според нуждите на конкретното училище, в т.ч и за закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване или иновативен хардуер и софтуер за подготвителните групи.

Държавните и общинските институции в системата на предучилищното училищното образование на бюджетна издръжка са 1698 и дейност 2, е единствената, по която те са допустим бенефициент.

Исключването на училищата с подготвителни групи води до:

- ограничен достъп на децата до съвременни образователни технологии;
- затруднения при прилагането на иновативни педагогически практики;
- различия в качеството на предучилищното образование според типа институция, а не според потребностите на децата;
- по-слаба подготовка за плавен преход към I клас, където използването на ИКТ е все по-интегрирано.

Предложение за промяна

Текуща формулировка (обобщено):

Допустими са институции от системата на предучилищното образование.

Предложена формулировка:

По Дейност 2 могат да кандидатстват институции от системата на предучилищното образование, включително държавни и общински училища, в които е организирано задължително предучилищно образование (подготвителни групи).

Допълнителни мотиви

Равен старт за всички деца

Достъпът до интерактивни и дигитални средства следва да бъде гарантиран за всички деца в задължителна предучилищна възраст.

Последователност в дигиталната трансформация на образованието

Дигиталните компетентности се изграждат постепенно и започват още в предучилищна възраст, независимо от институцията.

Ефективно използване на публичния ресурс

		В много населени места именно училищата с подготвителни групи са основните образователни институции. Изключването им ограничава реалния обхват на програмата. Съответствие със стратегическите документи Предложението е в синхрон със Стратегическата рамка за развитие на образованието (2021–2030), която поставя акцент върху дигитализацията и ранното детско развитие. Очакван ефект по-широк и по-справедлив обхват на програмата; подобрена образователна среда за деца в подготвителни групи; по-добра подготовка за училищното обучение; намаляване на неравенствата между различните типове образователни институции.		
2	ДЛЦ – официално писмо	С оглед изпълнение на национални функции, ДЛЦ заявява необходимост от включване в национални програми, насочени към дигитализация и технологично обновяване на образователната система. Конкретно заявяваме потребност от: - минимум 30 преносими компютърни устройства за специалистите; - лицензи за специализиран диагностичен и терапевтичен софтуер; - достъп до дигитални платформи за оценка, обработка и съхранение на данни. - специализирана техника за провеждане на обучения от експерти на ДЛЦ към външни педагогически специалисти (преносими екрани, интерактивни панели, мултимедийно оборудване);	Не се приема	Една от специфичните цели на НП ИКТ е обновяването на училищната ИКТ среда чрез осигуряване на интернет свързаност, закупуване на иновативен хардуер и модерно оборудване. Направеното предложение е в противоречие с горепосоченото, тъй като заявените потребности от техника са за административно обслужване. За заявената потребност от лицензи за специализиран

		Технологичното обезпечаване е критичен фактор за ефективното въвеждане на национални скрининг инструменти и за стандартизиране на диагностичната дейност		диагностичен и терапевтичен софтуер може да се търси възможност НЛЦ да е допустим за кандидатстване по НП „Приобщаваща и сигурна образователна среда
3	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	За поредна година, разпределението на финансовия ресурс по програми, не е обосновано с обективна оценка на потребностите. Например, за НП „Информационни и комуникационни технологии в предучилищното и училищното образование“ е определен бюджет в размер на 7,5 млн. евро (с почти 400 хил. евро повече спрямо 2025 г.), независимо, че само по Плана за възстановяване и устойчивост е осигурен ресурс от почти 286 млн. евро за изграждане на национален, регионални и училищни STEM центрове. В същото време за дейности, към които има засилен интерес, ресурсът е повече от скромнен – например за модул 4 „Оборудване за спорт в училище“ на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна среда“ са осигурени едва 500 хил. евро;	За сведение	Бюджетът на НП ИКТ за 2026 г. не е увеличен спрямо 2025 г. За 2025 г. той е бил – 15 000 000 лв. (7 669 378.23 евро), а в проекта за 2026 г. – 7 500 000 евро. Дейностите, заложи в ПВУ, и тези в НП ИКТ не се припокриват. По ПВУ не се финансира други важни дейности като: • закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване или иновативен хардуер и софтуер за институциите от системата на предучилищното образование, както и подкрепата на съпътстващите дейности по използването им като част от образователния процес. • Подкрепа за осигуряване на достъпност на информацията и комуникацията на ученици със специфични нарушения

				на способността за учене – с дислексия, дисграфия и дискалкулия, както и чрез средства за ДАК, предназначени за ученици с физически увреждания и двигателни ограничения и за невербални ученици със специални образователни потребности - подпомагащи технически средства и софтуери при деца и ученици със специфични нарушения на способността за учене – с дислексия, с дисграфия, с дискалкулия; помагащи технологии, които да се използва от деца и ученици с двигателни проблеми, затруднения в комуникацията (детска церебрална парализа, аутизъм, интелектуални затруднения, амиотрофична латерална склероза, мозъчни увреди, синдром на Рет и др.) • софтуер за професионално обучение и подкрепа на съпътстващите дейности по използването му като част от образователния процес;

				• осигуряване на свързаност и средства за интернет на държавните и общинските училища; НП ИКТ осигурява средства за дейности/оборудване, за които институциите са заявили необходимост и на база на тези заявки са определени дейностите, които се финансират единствено чрез програмата.
4	ЧСУ „Евлоги и Христо Георгиеви“ – гр. София /по имейл/	В проекта за Национални програми за развитие на образованието 2026 г. (накратко по-долу „Национални/те програми“) прави впечатление стремежа на Министерство на образованието и науката (накратко по-долу „МОН“) да детайлизира в по-голяма степен конкретните дейности по всяка една програма, което дава по-добри възможности за достъп до финансиране на преподаватели и ученици от частните училища по съответната програма. 1. В контекста на горното обръщаме внимание на Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“. За поредна година преподаватели и ученици в частните училища нямат достъп до тази национална програма, очевидно поради опасенията на МОН (изложени в доклада до Министерски съвет), че включването на частните училища като бенефициенти по програмата, може да бъде сметено за недопустима държавна помощ (становище на МОН, което ние не споделяме). За да се преодолеят опасенията на МОН предлагаме, по отношение на тази Национална програма да бъде направено разграничение на дейностите по нея, като те се отделят в различни модули - в един модул да се включат такива дейности, при които според МОН	Не се приема	Бенефициенти по Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ са образователни институции на бюджетна издръжка. Частните училища не са бюджетни организации. Включването на частни детски градини и училища в системата на държавно финансиране не ги определя като бюджетна организация по смисъла на т. 5 от §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

допускането на частни училища би могло да представлява недопустима държавна помощ (СМР и др.), а в друг модул да се включат дейности, които не биха представлявали недопустима държавна помощ. Съответно като бенефициенти по втория модул да бъдат допуснати и частните училища. Според нас във втория модул може да се включи например „Дейност 5“ по програмата – внедряване на иновативни софтуерни решения за управление на учебния процес и осигуряване на възможности за съвместна работа от разстояние и в хибридна среда и т.н.

Споделяме виждането на МОН по отношение целите на Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“. Без съмнение дигитализацията на учебния процес е ключов елемент в развитието на модерното образование. Предоставянето на учебна информация в електронна среда (включително предоставянето ѝ от разстояние) постепенно измества традиционните способи за предоставяне на учебна информация (например посредством учебници и учебни тетрадки). Към настоящия момент държавата подпомага осъществяването на учебния процес при учениците от частните училища посредством предоставянето на традиционните носители (учебници) за преподаване на учебния материал. В този смисъл не виждаме пречка в бъдеще държавата да предоставя подкрепа на преподаватели и ученици в частните училища (посредством допускането им като бенефициенти конкретно по тази национална програма) и по отношение на новите способности/технологии за преподаване на учебния материал. От икономическа гледна точка следва да се отбележи сходството между сроковете за амортизация на традиционните носители на учебна информация (учебници и учебни тетрадки) и сроковете за амортизация на средствата за достъп до електронна среда за обучение.

5	ЦПЛР – гр. Бургас	Програмата поставя силен акцент върху дигитализацията и модернизацията на образователната среда. В ЦПЛР – Бургас се реализират дейности по медийна грамотност, дигитално творчество, работа с образователни платформи, мултимедийни и проектни форми. Тези дейности развиват компетентности, които програмата цели да насърчи. Включването на ЦПЛР като допустими бенефициенти би разширило възможностите за развитие на дигиталните умения именно в средата, в която те се развиват най-гъвкаво – извън рамките на задължителната учебна програма.	Не се приема	Дейностите по НП „ИКТ в предучилищното и училищното образование“ имат за цел осигуряване на техника и информационна инфраструктура за дигитализация на учебния процес в институциите, в които се обучават деца и ученици и са пряко насочени за подпомагане на образователния процес. Учениците и децата в ЦПЛР са деца и ученици в други институции, които не попадат в обхвата на програмата.

VI. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Квалификация на педагогическите специалисти”

1	ДЛЦ – официално писмо	ДЛЦ заявява интерес за участие в национални програми за професионална квалификация с цел изграждане на устойчив експертен капацитет. Приоритетните направления за сертифициращо обучение са: - ранна диагностика и скрининг на обучителни трудности; - терапевтични подходи при дислексия, дисграфия и дискалкулия; - мултидисциплинарни модели за подкрепа на деца и ученици със сложни образователни потребности. Предвиждаме обучение на ключови специалисти чрез външни сертифициращи програми с последващо вътрешно мултиплициране на експертизата в рамките на ДЛЦ, както и насочени навън обучения на регионално и национално ниво.	Не се приема	НП „Квалификация на педагогическите специалисти“ е разработена в съответствие с Приоритетна област 3 „Мотивирани и креативни учители” на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030) и обхваща мерки и дейности, отнасящи се до приоритетите за квалификация през 2026 г. насочени към компетентностният подход в преподаването и ученето,

				формиращо оценяване, интегриране на дигитални технологии и решения, базирани на изкуствен интелект, идентифициране и мултиплициране на добри практики за повишаване на резултатите на учениците чрез провеждане на майсторски класове. Предложените теми от ДЛЦ са предназначени за ключови специалисти и могат да бъдат реализирани на регионално и институционално ниво, за да бъдат конкретно ориентирани към специфичните нужди от квалификация в институциите.
VII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Заедно за всяко дете”				
1	Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 22:31	Национална програма "Заедно за всяко дете" т. 6 БЮДЖЕТ колона Средства в лв. да се преименува на средства в евро Модули Средства в евро Модул 1 „Подпомагане на дейността на екипите за обхват“ – Дейност 1 25 000 Модул 1 – Дейност 2 1 000 000 Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст“ 125 000	Приема се предложението текстът в колона 6 от таблицата в частта „Бюджет“ на програмата да бъде „Средства в евро“	Отразено е в НП „Заедно за всяко дете“.

		Общ размер 1 150 000 Преименуването на колоната на „Средства в евро“ отразява реалната валута на бюджета и предотвратява объркване. Намаляването на бюджета на Модул 1 – Дейност 1 от 50 000 € на 25 000 € позволява по-ефективно използване на средствата, като финансира реалистично броя училища, които кандидатстват. Увеличаването на бюджета на Модул 2 от 100 000 € на 125 000 € ще позволи включването на повече училища и детски градини. Общият размер на програмата остава 1 150 000 €.	Не се приема предложението за промяна на средствата, определени за Модул 1 и за Модул 2.	Средствата по отделните модули на НП „Заедно за всяко дете“ са съобразени с общия бюджет на НП „Заедно за всяко дете“, както и с определените за всеки модул цели, дейности и очаквани резултати.
2	ДЛЦ – официално писмо	ДЛЦ заявява готовност за участие в дейности, насочени към ранна превенция, подкрепа на деца в риск и работа със семейства чрез логопедични и консултативни услуги, скрининг и насочване към навременна интервенция	Не се приема	В изпълнение на дейностите по т. 11.2. от програмата образователните институции определят необходимостта за организиране на обучения, групови тренинги, лектории и др. и след установяване на основната причина, поради която децата или учениците са необхванати, отпаднали или са в риск от отпадане. Включването на ДЛЦ в дейности в образователната система би допринесло за по-ефективна координация между здравната и образователната система, както и за намаляване на риска от задълбочаване на обучителни и социални затруднения при децата, но чрез други програми или проекти.
3	Фондация „Ендометриоза и репродуктивно	Уважаеми дами и господа,	Не се приема предложението	Изпълнението на дейностите по програмата е свързано с политиките на Министерството

здраве“ –
официално писмо

Благодарим за възможността да представим становище по НП 7 „Заедно за всяко дете“. Програмата е ключов инструмент за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система, като поставя ясен акцент върху интегриран подход и активна работа с родители и общности, като искам особено да Ви поздравя за разработването на Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите...“, който включва информационни кампании и обучения.

С настоящото становище предлагаме НП 7 да бъде надградена практически с включване на темите за менструалната бедност, менструалното и репродуктивно здравно образование, като част от дейностите по Модул 2, защото те са пряко свързани с редовното посещение на училище, мотивацията и риска от отпадане, особено при момичета от уязвими групи.

Какво е „менструална бедност“ и защо е пряко свързана с отпадането от училище?

Менструална бедност означава липса на достъп до менструални продукти, подходящи условия (вода, тоалетни, кошчета за отпадъци), както и липса на информация и безопасна среда. Тя е често „невидима“ причина за отсъствия от училища - момичетата не казват „нямам пари за превръзки“, а просто не идват на училище. Данните от света показват ясно сериозността за проблема:

- По данни на UNICEF/WHO, само 39% от училищата в света предоставят менструално здравно образование, а инфраструктурата често липсва (напр. кошчета за отпадъци в тоалетните, сапун и топла вода)¹. [1 https://www.unicef.org/press-releases/10-fast-facts-menstrual-health-schools](https://www.unicef.org/press-releases/10-fast-facts-menstrual-health-schools)

1

- UNICEF посочва измеримо отпадане от училище, поради менструация: национални проучвания показват, че 15% (Буркина Фасо), 20% (Кот д’Ивоар) и 23% (Нигерия) от момичетата са пропуснали училище заради цикъла си.²

за включване на предложените теми

на образованието и науката за обхващане на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за предотвратяване на отпадането от училище. Програмата подпомага Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Освен образователните институции и общините специфична роля изпълняват държавните институции и местните органи, които имат правомощия по предприемане на мерки в случаи на отсъствие от учебния процес, определят за всяко дете или ученик основната причина, поради която е необхванато, отпаднало или е в риск от отпадане.

В изпълнение на дейностите по т. 11.2. от програмата образователните институции определят необходимостта за организиране на обучения, групови тренинги, лектории и др. Темите за здравна култура и ранна превенция могат да бъдат интегрирани чрез междусекторно партньорство

	● В европейски контекст, където проблемът често се подценява), Plan International UK съобщава, че 64% от момичетата (14–21 г.) са пропускали част от учебен ден или цял ден заради цикъла, а 13% пропускат цял учебен ден поне веднъж месечно.³ За съжаление, нямаме българска статистика по темата. А числата по света, сами по себе си, са достатъчно показателни. Те описват универсален механизъм - когато достъпът до менструални продукти, условия и знание липсват, всеки месец се натрупват отсъствия от училище, които, особено при деца в риск, лесно се превръщат в трайно изоставане, демотивация и отпадане от училище. Менструалната бедност не е само финансов, а и информационен проблем. Не става въпрос за “урок как се използват дамски превръзки”, а: ● базова здравна грамотност – кое е нормално и кое не по време на менструация; ● как да потърсиш помощ навреме, когато забележиш притеснителни симптоми; ● превенция на срам, подигравки и тормоз в училище; ● информираност за ранно разпознаване на състояния, които водят до отсъствия (например тежка дисменорея, обилно кървене и анемия). При много заболявания, включително ендометриозата, чийто основен симптом е силната менструална болка, забавянето в поставянето на диагноза е 7-10 години⁴, макар да засяга 1 от 10 жени⁵. Синдрома на поликистозните яйчници е друго често срещано заболяване, което засяга 13% от момичетата и жените, като до 70% от тях остават недиагностицирани с години.⁶ Образованието е единствената мащабируема и нискобюджетна мярка, която директно адресира двете ключови предпоставки на забавянето и при ендометриоза, и при СПКЯ - нормализирането,	със здравни специалисти и училищни екипи.

подценяването на симптомите, което води до по-късно търсене на медицинска помощ и липсата на информираност в пациентите.

Последиците от диагностичното забавяне се изразяват в огромни разходи за социалната и здравната система, както и за самите пациенти - скъпи медицински процедури, включително асистирана репродукция, заплащане на болнични обезщетения и много други.

6 <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/polycystic-ovary-syndrome>

5 <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/endometriosis>

4 <https://www.york.ac.uk/news-and-events/news/2024/research/diagnosis-endometriosis-delay/>

3 <https://plan-uk.org/press/two-million-girls-in-the-uk-miss-school-because-of-their-period>

2 <https://www.unicef.org/press-releases/fact-sheet-menstrual-health-and-hygiene-management-still-out-reach-many>

2 Освен финансовите загуби, забавената диагноза води до влошаване на заболяванията, тежки симптоми при пациентите, които пречат на нормалния им начин на живот - да отидат на училище, на тренировка, а на по-късен етап и да са пълноценни в работата и в личния си живот.

Какво може да се направи?

НП 7 изрично цели по-висока ефективност на работата по обхват, включване и предотвратяване на отпадане от училище и поставя работа с родители и общности като централен механизъм, чрез кампании, тренинги, лектории и приобщаващи инициативи.

Точно там стои реалистичният и нискобюджетен механизъм, по който може да се адресира нуждата от менструално образование в училищата:

- Интерактивни презентации за ученички в гимназиален курс - какво представлява менструацията, какво е нормално и какво не е, как да потърсиш помощ, когато имаш проблем, как протича първия

преглед при гинеколог, какви изследвания е добре да се правят профилактично.

- Уебинари за родители и учители - менструацията при тийнейджърки, как да следят за притеснителни симптоми и как да окажат помощ на момичето, с практични начини за насочване към медицинска помощ.

- Обучения за училищните медицински сестри и училищните психолози - безопасно обезболяване по време на менструация, разпознаване на момичета с повтарящи се ежемесечни симптоми, информиране на родители и насочване към медицинска помощ.

Фондация „Ендометриоза и репродуктивно здраве“ има реален опит в училищна среда, чрез проекта EndoGirl. Ние вече провеждаме такъв тип уроци в училищата, в екип с акушер-гинеколози и психолози. Предлагаме на МОН партньорски модел, по който можем да разраснем менструалното образование в цялата страна, с конкретни критерии за оценка на ефективността.

Етап 1: Пилотен проект в София

- разработване на програма за менструално образование по НП 7 (Модул 2):

1. интерактивни презентации за ученици, проведени от акушер-гинеколог и психолог.

2. информационна кампания към родители и онлайн уебинари в удобни часове;

3. информационен ден за училищни специалисти - педагози, класни ръководители, медицински сестри и психолози;

4. материали: ръководства за тийнейджъри, родители и училищен персонал, презентации, информационни печатни материали;

Етап 2: Разгръщане в страната при постигнати критерии за успех

Предлагаме предварително да се дефинират измерими критерии, в духа на показателите на НП 7:

- брой проведени кампании и дейности;

- брой включени родители и педагогически специалисти;

- брой обхванати ученици;
- индикатори за ефект (напр. намаляване на необясними повтарящи се отсъствия при момичета в риск; повишено насочване към родител или личен лекар при алармиращи симптоми; подобрени показатели за знания, чрез анкети преди/след).

Предлагаме да се добави изричен текст, че в рамките на Модул 2, като в допустими теми и дейности се включват:

„Менструално здраве, менструална бедност и превенция на отсъствията“, включително:

- информационни кампании и лекции, насочени към ученици, родители и общности за менструацията, менструалната бедност и влиянието ѝ върху отпадането от училище, групови тренинги за родители и педагогически специалисти за подкрепа на момичета в пубертет;
- методически насоки за училищния екип - как се реагира при повтарящи се отсъствия по време на цикъл; как се говори с ученичката и родителя без стигматизация; как се насочва към медицинска помощ при алармиращи симптоми.

По отношение на разходите, предлагаме да се прецизира, че „закупуване на материали“ по Модул 2 може да включва и базови хигиенни материали (комплекти с менструални продукти, които да се съхраняват в кабинета на медицинската сестра), тъй като именно липсата им „в момента на нужда“ води до отсъствие.

Това предложение е от редките случаи, в които „малка“ промяна има системен ефект.

- Разходът е нисък, защото НП 7 вече финансира точно този тип дейности: кампании, лектории, материали и външни специалисти.
- Ползата е висока, защото намалява отсъствия, подпомага ранно търсене на медицинска помощ и предотвратява натрупването на отсъствия при деца в риск.
- Дългосрочно това означава по-малко разходи за усложнения от нелекувани състояния, по-малко болнични и обезщетения, и по-

		малко тежест върху момичетата, когато проблемите са оставени да се усложняват до зрелите им години. В края на това становище ми се иска да Ви споделя една реална история, която илюстрира проблема. В рамките на проекта ни за менструално образование EndoGirl, в една столична професионална гимназия, се запознахме със случая на ученичка на име 4 Ваня (името е сменено, за да се запази конфиденциалността на ученичката), която в момента се обучава в самостоятелна форма, а скоро се очаква и да се откаже от обучението си. Ваня е от ромската общност, в семейство със сериозни финансови затруднения и по-малки братя и сестри, за които се грижи. Тя е от момичетата, които ежесечно посещават кабинета на медицинската сестра, заради непоносимо силни менструални болки. Предвид затруднената ѝ ситуация, членове на училищната администрация са събирали пари за закупуване на необходими хигиенни и други материали за нея. Ваня не е изолиран случай. Тя заслужава същия равен достъп до здравна грижа, достойнство и образование, както всяко друго момиче. НП 7 вече има логиката на работа с родители и общности, с цел мотивиране и задържане в училище. Предлагаме да я направим още по-ефективна, като включим изрично менструалната бедност и менструалното и репродуктивно здравно образование като част от допустимите дейности по Модул 2. Декларираме готовност за съвместна работа по тази инициатива.		
4	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Нелогично изглежда планирането на различни бюджети за сходни дейности. За дейност 2, модул 1 на НП „Заедно за всяко дете“ е определен ресурс от 1 млн. евро за „Осигуряване на постоянен достъп до ИСРМ на ангажирани органи и институции съобразно спецификата и конкретните нужди на екипите за обхват чрез поддръжка, оптимизиране на информационната система и при необходимост осигуряване на допълнителни лицензи“ (съгласно	Не се приема	НП „Заедно за всяко дете“ подпомага дейностите по Механизма. В чл. 4 на Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане,

		текст на стр. 6) или за „Поддръжка, оптимизиране и включване съобразно конкретните потребности на екипите за обхват на органи и институции, пряко ангажирани с дейностите по Механизма и осигуряване на допълнителни лицензи“ (съгласно текст на стр.7). Към описанието на дейността не са предоставени допълнителни пояснения, освен уточнението, че средствата са с единствен бенефициент МОН. В същото време за модул 5 по НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ е определен ресурс от 500 хил. евро за „Създаване на електронна платформа за дигитализация на процеса по ранна скринингова оценка и анализ на развитието на тригодишните деца“. В допълнение, е предоставена подробна информация за разпределението на ресурса – за разработване, интеграция, обучения и т.н. Считаме, че бюджетите на отделните национални програми и на включените в тях модули следва да бъдат представени еднотипно по начин, който гарантира максимална публичност за предназначението на предвидените средства.		включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст е разписано, че за функционирането на Механизма се внедрява, развива, поддържа и управлява Информационна система за реализация на механизма (ИСРМ), която осигурява информационната база за функциониране на Механизма, осигурява възможности за управление и контрол на Механизма по чл. 1, ал. 1 от съответните органи и лица съгласно техните правомощия.
5	Департамент за информация и повишаване квалификацията на учителите /ДИПКУ/ - Тракийски университет – гр. Стара Загора	Екипът на ДИПКУ, Тракийски университет – Стара Загора изразява подкрепа относно целите на програмата, насочени към обхващане и включване на всички деца и ученици в образователната система. Въпреки това, анализът разкрива някои възможности за подобрене, които намаляват потенциала на програмата за действително устойчиви резултати. Могат да бъдат няколко предложения: Поставяне на фокус върху психичното здраве: В контекста на съвременните предизвикателства, в програмата липсва фокусът върху психичното здраве на децата, учениците, преподавателите и родителите. Това е изключително актуално, тъй като психичните проблеми (като тревожност, депресия, прегаряне, травматични преживявания, суицидни наклонности) често са причина за отсъствия и отпадане, а не само за административни пропуски.	Не се приема предложението за интеграция на нов модул 3 за психично здраве: „Подкрепа за психичното здраве и емоционално развитие“	В изпълнение на дейностите по т. 11.2. от Модул 2, при установена от образователните институции необходимост могат да се организират обучения, групови тренинги, лектории и др. по предложените теми.

		Програмата фокусира върху симптоми (отсъствия от училище), без да взема предвид причините във връзка с психичното здраве, а именно семейна динамика, социално-емоционални фактори или неврологични особености. Предложения и препоръки: Интеграция на нов модул 3 за психично здраве: „Подкрепа за психичното здраве и емоционално развитие“, където могат да се включат дейности като скрининг за психично здраве чрез екипи с психолози и системни терапевти, обучения за учители по невродидактика и родителски програми за емоционална подкрепа. Дейностите могат да се насочат към разширяване информационните кампании с теми за психично здраве („Как да разпознаем стрес при децата и младежите“ , „ефективна грижа за детето“, с участието на семействата в терапевтични сесии и партньорства с НПО за психично здраве.). Тези насоки ще направят програмата по-ефективна, устойчива и съобразена със съвременните предизвикателства както за преподавателите, така и за родителите.		
VIII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала”				
1	Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 22:48	НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала” 12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ 12.1.Допустими разходи: Текущ текст: Осигуряване на средства за обезщетенията на персонала по чл. 221, ал. 1, чл. 222, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 и 50% от сумата по чл. 224 от Кодекса на труда и дължимите осигурителни вноски за обезщетенията по чл. 222, ал. 1 от Кодекса на труда.	Не се приема	Предложението за прилагане на различни проценти за един и същ вид разход (чл. 224 от КТ) в зависимост от показателя „брой ученици“ нарушава принципа на равнопоставеност, на по-големите спрямо малките образователни институции. Над 60% от държавните и общински училища са с до 300 ученика и въпреки че голяма част от тях

	Предложене Осигуряване на средства за обезщетенията на персонала по чл. 221, ал. 1, чл. 222, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 и дължимите осигурителни вноски за обезщетенията по чл. 222, ал. 1 от Кодекса на труда, както следва: За училища до 100 ученици – 100 % от сумата по чл. 224; За училища от 101 до 300 ученици – 80 % от сумата по чл. 224; За училища от 301 до 500 ученици – 60 % от сумата по чл. 224; За училища над 500 ученици – 50 % от сумата по чл. 224. Обосновка на предложението: Диференцирането според големината на училището позволява справедливо и пропорционално подпомагане. Ограничен бюджет – Малките училища имат по-малко финансови ресурси, което затруднява изплащането на обезщетения по чл. 224, без външна подкрепа. 100 % финансиране гарантира, че училището няма да бъде финансово натоварено. По-голям относителен ефект на персонала – В малките училища всеки педагогически специалист е критично важен за организацията на учебния процес. Загубата на дори един човек поради невъзможност за изплащане на обезщетения може да наруши нормалното функциониране. Стимулиране на привличане и задържане на кадри – 100 % финансиране намалява риска педагогически и непедагогически	нямат финансови затруднения направеното предложение би ги поставило в по-благоприятна ситуация от останалите. Безусловното предоставяне на допълнителни средства от държавния бюджет за изплащане на обезщетения не мотивира работодателите за ефективното разходване на публични ресурси. Основното предназначение на платения годишен отпуск е възстановяването на изразходваната в процеса на полагане на труд работна сила, а не натрупването на неползван такъв за продължителен период от време. Проектът на национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ предвижда за 2026 г. всички видове обезщетения да се възстановяват в пълен размер, с изключение на 50% от обезщетенията за неползван отпуск. Предвид на това, че стандартите за делегираните дейности по образованието осигуряват издръжката на дейностите по възпитанието и

		персонал да напуска поради финансови затруднения, което е особено важно в малките общини и села. Равнопоставеност в условията на образование – Малките училища често са в селските райони с по-малко възможности за външно финансиране. Допълнителната подкрепа гарантира, че учениците в малките училища получават същите шансове за качествено образование, както в големите училища. Социален ефект – Малките училища често обслужват уязвими общности. Подпомагането на обезщетенията гарантира, че училището може да продължи нормално дейността си и да осигури стабилна учебна среда за учениците. Сигурност при реформи и програми – По-малките училища имат по-ограничен капацитет за поемане на административни и финансови натоварвания при внедряване на нови програми и реформи. Допълнителното финансиране осигурява възможност за безпроблемно участие.		обучението на децата и учениците, която включва и разходите за персонал, считаме, че е целесъобразно част от обезщетенията да бъдат споделен разход между държавата и образователната институция.
2	Иван Петров - chutko681@abv.bg 15.02.2026 16:40	Предложение за промяна НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОПТИМИЗИРАНЕ НА ВЪТРЕШНАТА СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА“: Предложение 1: 12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ 12.1. Допустими разходи: Осигуряване на средства за обезщетенията на персонала по чл. 221, ал. 1, чл. 222, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 и по чл. 224 от Кодекса на труда и дължимите осигурителни вноски за обезщетенията по чл. 222, ал. 1 от Кодекса на труда. Предложение 2: 12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ	Не се приема	Предложението за прилагане на различни проценти за един и същ вид разход (чл. 224 от КТ) в зависимост от показателя „брой ученици“ нарушава принципа на равнопоставеност, на по-големите спрямо малките образователни институции. Над 60% от държавните и общински училища са с до 300 ученика и въпреки че голяма част от тях нямат финансови затруднения направеното предложение би ги

12.1. Допустими разходи: Осигуряване на средства за обезщетенията на персонала по чл. 221, ал. 1, чл. 222, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 и по чл. 224 от Кодекса на труда и дължимите осигурителни вноски за обезщетенията по чл. 222, ал. 1 от Кодекса на труда. За обезщетението по чл. 224 от Кодекса на труда се определят следните %:

1. За образователни институции до 150 ученици – 100 % от сумата по чл. 224;

2. За образователни институции от 151 до 300 ученици – 90 % от сумата по чл. 224;

3. За образователни институции от 301 до 500 ученици – 80 % от сумата по чл. 224;

4. За образователни институции над 501 ученици – 75 % от сумата по чл. 224;

5. За образователни институции, чието обезщетение касае служители, които заместват по чл. 68, ал. 3 от Кодекс на труда за заместване на работник или служител, който отсъства от работа или служители, които имат натрупан неизползван отпуск поради получаване на обезщетение за майчинство или отпуск за гледане на дете до навършване на 2 години по чл. 164 от КТ - 100 % от сумата по чл. 224;

6. За образователни институции, чието обезщетение касае служители, които са решили да напуснат образователната институция в периода от 15.09 на предходната календарна година и до 29.06 на текущата календарна година с цел избягване на двоен разход - 100 % от сумата по чл. 224.

поставило в по-благоприятна ситуация от останалите. Безусловното предоставяне на допълнителни средства от държавния бюджет за изплащане на обезщетения не мотивира работодателите за ефективното разходване на публични ресурси. Основното предназначение на платения годишен отпуск е възстановяването на изразходваната в процеса на полагане на труд работна сила, а не натрупването на неползван такъв за продължителен период от време.

Проектът на национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ предвижда за 2026 г. всички видове обезщетения да се възстановяват в пълен размер, с изключение на 50% от обезщетенията за неползван отпуск. Предвид на това, че стандартите за делегираните дейности по образованието осигуряват издръжката на дейностите по възпитанието и обучението на децата и учениците, която включва и

		Мотиви: През 2025 г. за първи път образователните институции бяха натоварени финансово по отношение на обезщетенията за неизползван платен годишен отпуск по чл. 224 от Кодекс на труда. Педагогическите специалисти съгласно КТД имат право на 56 дни платен годишен отпуск, ако членуват в някоя от синдикалните организации. Този отпуск на практика няма как да се използва на 100% през календарната година. Председателя и секретаря на синдикатите в образователните институции, също имат право на допълнителен платен годишен отпуск в размер на 8 дни. В края на годината доста педагогически специалисти прехвърлят голям брой неизползван платен годишен отпуск. Също така има служители, които са били в майчинство и имат натрупан неизползван отпуск за поне 1 или 2 календарни години. Ако служител реши да напусне по време на учебния процес в периода 15.09 до 29.06, може да се получи двоен разход- възнаграждения на новоназначения служител и обезщетение по чл. 224 от Кодекс на труда. Образователните институции имат ограничен бюджет, поради системата на делегираните бюджети. Предложение 2 запазва до определена степен, текущия начин на финансиране от 2025 г., но въвежда по-добра финансова справедливост за образователните институции.		разходите за персонал, считаме, че е целесъобразно част от обезщетенията да бъдат споделен разход между държавата и образователната институция.
3	Община Каолиново – с официално писмо	Предложение за включване в Националната програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ обезщетения по чл. 200 от Кодекса на труда и задължения по образувани изпълнителни дела за настъпили трудови злоупотреки Във връзка със стартиралата процедура по обществено обсъждане на Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Национални програми за развитие на образованието, Община Каолиново предлага	Приема се за сведение	

	допълнение в Националната програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ или да се допълни с друга Национална програма, в която да се предвидят средства за дължими плащания по влезли в сила съдебни решения за присъдени обезщетения за претърпени вреди, вследствие на трудова злополука в т.ч. лихви за забава, както и дължимите разноски по съдебните и изпълнителни дела, когато същите не могат да бъдат заплатени от бюджета на съответната образователна институция		

IX. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Иновации в действие“

Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“

1	Veselin Stefanov v.stefanov@51school.bg – д-р инж. Веселин Стефанов	УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, Настоящото становище се отнася до проекта на Национална програма Иновации в действие“ Във връзка с открито несъответствие в проекта за Национална програма „Иновации в действие“ за 2026 година Ви информирам следното: За Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“ в точка 6.4. са заложили 6 (шест) иновативни лаборатории за финансиране, а след това на страница 12 в точка 11.4. са изброени 9 (девет) тематични направления вместо шест. Моля да бъдат прецизирани броят на направленията до 6 в съответствие със заложеното финансиране.	Приема се	Отразено в Национална програма „Иновации в действие“.
2	Стела Пламенова и Георги Налбантов	Предложение за разработване на допълнителен модул към Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ и/или Национална програма „Иновации в действие“	Приема се за сведение	Предложението предвижда разработване на централизирано технологично

splamenova@icloud.com -

Във връзка с целите и приоритетите на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030), предлагаме да се изгради модул, който може да бъде съотнесен към Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ и/или Национална програма „Иновации в действие“, свързан с (1) повишаване качеството на работа на педагогическите специалисти при определянето на мерки и дейности за подпомагане на учениците със специални потребности и (2) намаляване на административната тежест за педагогическите специалисти при изготвяне на Карта за функционална оценка, План за подкрепа и Доклад за развитие.

ОБОСНОВКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

В процеса на работа ресурсните учители и специалистите по подкрепа на личностното развитие отделят значителен административен ресурс за изготвяне на следната документация:

- Карта за функционална оценка;
- План за подкрепа;
- Доклад за развитие.

I. ЦЕЛИ

Настоящото предложение има за цел чрез технологично решение на базата на Изкуствен Интелект (ИИ) да изпълни следните две задачи:

- Административна подкрепа: намали времето за изготвяне на документацията;
- Подобряване на капацитета за вземане на решения и методическа подкрепа: генерира персонализирани мерки и конкретен план за действие за всеки ученик въз основа на специално изградена база знания (в контраст със стандартни езикови модели, които не разполагат с достъп до персонализирани бази от знания във формата на Карта за функционална оценка, План за подкрепа и Доклади за развитие изготвени от българските училища);

II. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНОСТИ

решение с елементи на изкуствен интелект за административно подпомагане на процеси, свързани с приобщаващото образование. Дейностите не съответстват на целите и обхвата на НП „Иновации в действие“, която е насочена към подкрепа на училищни педагогически иновации, обмен на добри практики и изграждане на професионални общности, а не към разработване на национални ИТ системи или софтуерни продукти. Поради това предложението не може да бъде включено в рамките на програмата.

В рамките на допълнителния модул предлагаме разработването и интеграцията на следните три функционалности, които обслужват горните две цели:

1. Създаване на интелигентна база знания за подпомагане при изготвяне на Карта за функционална оценка

2. Описание: Този подмодул цели да подпомогне специалистите при изготвяне на Карта за функционална оценка, като търси в създадена за целта интелигентна база знания, съдържаща документи с инструкции за попълване на съответните полета. Добър пример за такъв документ, който ние виждаме, че е подходящ да бъде интегриран в интелигентната база знания е “Насоки за прилагане на Картата за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания”. Тъй като дори този документ е твърде обемен (140 страници), едно умно реферирание към подходящи пасажии релевантни към конкретен проблем на ползвател на Карта за функционална оценка би увеличило капацитета и намалило административната тежест.

Очакван ефект: Функционалността ще намали значително административната тежест за ресурсните учители, като съкрати времето за изготвяне на документацията и осигури по-голяма последователност между установените потребности и планираните мерки.

2. Интелигентно подпомагане при изготвяне на План за подкрепа
Описание: Функционалността предвижда разработване на интелигентен подмодул, който подпомага ресурсните учители при изготвянето на План за подкрепа, използвайки релевантната нормативна и методическа документация. В рамките на подмодула ще бъде изградена структурирана база знания, върху която ще бъде обучен ИИ агент, способен да:

- На базата на Картата за функционална оценка и снета информация от първата част на Плана за подкрепа да предлага персонализирани

предложения за конкретни мерки и дейности, които да се вземат по отношение на втората част от Плана за подкрепа и да попълва съответните полета.

Очакван ефект: Внедряването на функционалността ще улесни значително процеса по разработване на План за подкрепа, като намали времето за изготвяне на документацията и спомогне за подобряване на нейната последователност. Чрез автоматично генериране на персонализирани предложения, системата ще подпомогне ресурсните учители при вземането на информирани педагогически решения и ще намали ръчното попълване на документацията.

3.

Интелигентно подпомагане при изготвяне на Доклад за развитие
Описание: Функционалността предвижда разработване на интелигентен подмодул, който подпомага ресурсните учители при изготвянето на Доклад за развитие чрез анализ на съществуващи доклади, нормативни рамки и други. Ще бъде изградена структурирана база знания, върху която ще се обучи ИИ агент, способен да генерира части от проект на доклад въз основа на въведените данни, заложените цели в Плана за подкрепа и отчетените резултати. Системата ще подпомага формулирането на обективни изводи, проследяването на напредъка и съпоставката между предприетите мерки и постигнатите резултати.

3Очакван ефект: Внедряването на функционалността ще намали времето и усилията за изготвяне на Доклад за развитие, като осигури структурирана, последователна и логически обоснована отчетност. Чрез автоматизирана връзка между Картата за функционална оценка, Плана за подкрепа и реално постигнатите резултати ще се повиши качеството на анализа и проследимостта на напредъка на ученика, като същевременно се ограничи административната тежест и се минимизират пропуските в документацията.

Предлагаме функционалностите да бъдат интегрирани в съществуващата архитектура на платформата „Подкрепи ме“, тъй като според нас тя е утвърдена и добре позната сред специалистите в системата на образованието и е насочена към подпомагане на дейностите по приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности. Интеграцията в рамките на вече използвана национална платформа ще осигури устойчивост, лесно внедряване и по-висока степен на приемане от страна на потребителите.

III. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвижданият срок за разработване, тестване и внедряване на модула е до 12 месеца от датата на одобрение.

IV. БЮДЖЕТ

Общият прогнозен бюджет за разработване и внедряване на допълнителния модул възлиза на:

Обща стойност: приблизително 97 000 евро.

Бюджетът включва:

- изграждане на интелигентна база знания и обучение на интелигентни модули чрез ИИ;
- създаване на ИИ агенти, които да правят връзката между потребител и интелигентна база знания
- UX/UI дизайн и интеграция;
- тестове, пилотно внедряване и обучение на потребители;

V. ЗА НАС

Ние сме екип от Вектор Лабс ООД, в партньорство със Стела Пламенова – специалист с над 20 години опит в СОП образователната система на Великобритания. Вектор Лабс има дългогодишен опит в:

- разработване и внедряване на образователни дигитални уеб платформи като например: <https://www.esybee.com>

		●разработка и внедряване на ИИ агенти в сферата на здравеопазването, включително решение за болница “Здравето”, предназначено за автоматизирано снемане на специфична информация по време на разговор с пациент и структурирането ѝ в определени полета за нуждите на лекарите и вътрешната болнична система; ●разработване на решения, свързани с изкуствен интелект и автоматизация на процеси (множество проекти в България и чужбина); Оставаме на разположение за представяне на предложението в детайли и за провеждане на работна среща.		
3	ЦПЛР – гр. Бургас	Програмата е фокусирана върху иновативните училища. В същото време ЦПЛР традиционно работят с авторски програми, проектно-базирано обучение и интердисциплинарни форми. Включването на извънкласната образователна среда в процеса на иновации би обогатило модела и би позволило разширяване на добрите практики извън училищната структура.	Не се приема	Съгласно ЗПУО само училищата могат да имат статут на иновативни и съответно НП „Иновации в действие“ е насочена само към тях.
X. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Учебници, учебни комплекти и учебни помагала”				
XI. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Подпомагане на общините за образователна десегрегация”				
XII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Без свободен час”				
1	Светослав Георгиев-Портал за обществени	Предложение за промяна на Национална програма „Без свободен час“ Контекст	Приема се предложението училищата, осъществяващи	Отразено е в НП „Без свободен час“.

консултации - georgiev1991 29.01.2026 23:43	В момента програмата е структурирана в три модула: Модул 1 „Без свободен час в училище“ – училищата и ЦСОП могат да кандидатстват за финансиране в размер до 0,2 % от годишния бюджет за заплати и осигуровки за 2025 г. Модул 2 „Без свободен час в детската градина“ – детските градини могат да кандидатстват за финансиране в размер до 0,3 % от годишния бюджет за заплати и осигуровки за 2026 г. Модул 3 „Подкрепа за ОРЕС“ В същото време училищата с подготвителни групи не могат да кандидатстват по Модул 2, въпреки че изпълняват дейности по предучилищно образование и осигуряват непрекъсваемост на учебния процес. Проблеми Дискриминация на училищата – получават по-нисък процент (0,2 %), въпреки че изпълняват същите функции като детските градини. Исключване на училища с подготвителни групи – те са лишени от възможността да кандидатстват по Модул 2, въпреки че извършват предучилищни дейности. Неравнопоставеност спрямо детските градини, които получават по-висок процент (0,3 %) и имат пълен достъп до финансиране. Предложение за промяна	предучилищно образование да могат да кандидатстват по Модул 2, като общият размер на средствата по Модул 1 и Модул 2 за тези училища следва да е не повече от 0,2% от годишния размер на средствата за заплати и осигурителни плащания на училището. Предложението за унифициране процента на финансиране не се приема	Средствата са съобразени с общия бюджет на НП „Без свободен час“ въз основа на определените в нея цели, дейности и очаквани резултати,

	Унифициране на процента за финансиране: За всички училища, ЦСОП и детски градини, включително училища с подготвителни групи, финансирането да бъде до 0,3 % от годишния бюджет за заплати и осигуровки. Разширяване на допустимите кандидати по Модул 2: Училища с подготвителни групи да имат право да кандидатстват по Модул 2, когато извършват дейности по предучилищно образование или осигуряват замествания на педагогически специалисти. Осигуряване на равнопоставеност и справедливост: Методиката за определяне на допустимите суми да отразява реалното натоварване и изпълняваните дейности, а не само институционалния статус на училището или детската градина. Очакван ефект Равнопоставеност между училища и детски градини. Възможност за включване на училища с подготвителни групи в Модул 2. Подобряване на непрекъсваемостта на образователния процес за всички деца и ученици. Пълноценно използване на финансовите средства на програмата, без изключване на реално натоварени институции.		както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2026 г.

		Конкретна формулировка за изменение: „Процентът за допустимо финансиране по Модул 1 и Модул 2 да бъде унифициран на 0,3 % от годишния бюджет за заплати и осигуровки, като училища с подготвителни групи се допускат за участие по Модул 2 на равни начала с детските градини.“		
2	ЦПЛР – гр. Бургас	Програмата цели гарантиране на непрекъснат образователен процес при отсъствие на педагогически специалисти. В обхвата ѝ са включени детските градини, училищата и ЦСОП. ЦПЛР също реализират организирана педагогическа дейност – занимания по интереси, групи за личностно развитие, творчески и образователни клубове. При отсъствие на педагогически специалист в ЦПЛР също се прекъсва процес, който има образователен характер и често е ключов за задържането на мотивацията на децата. Включването на ЦПЛР в тази програма би гарантирало равнопоставеност на институциите и устойчивост на извънкласните форми, които в много случаи са именно инструмент за превенция на отпадането.	Приема се.	Отразено е в НП „Без свободен час“.
Модул 1 „Без свободен час в училище“				
3	Д-р Нели Киркова – Костова, директор на 32 СУИЧЕ „Св. Кл. Охридски“ /постъпили по имейл/	Относно: Намаляване на максималните размери на средствата за кандидатстване по НП „Без свободен час“, Модул „Без свободен час в училище“ С настоящото писмо бихме искали да изразим своето притеснение относно поэтапното и значително намаляване на процентите, определящи максималните размери на средствата, за които училищата могат да кандидатстват по Програмата и Модул 1. Съгласно публикуваните условия на програмата за последните години: 2023 г. – училищата, ЦСОП и ДГ можеха да кандидатстват по Модул 1 и Модул 2 за средства в размер до 0.6% от годишния	Приема се за сведение	Средствата са съобразени с общия бюджет на НП „Без свободен час“ въз основа на определените в нея цели, дейности и очаквани резултати, както и с разчетите по бюджета на МОН за всички национални програми за 2026 г.

		размер на средствата за заплати и осигурителни плащания по утвърдения бюджет. 2024 г. – максималният размер беше намален до 0.3% от годишните средства за заплати и осигурителни плащания. 2025 г. – ограничението бе редуцирано отново – до 0.2%, като кандидатстването е допустимо само за училища и ЦСОП по Модул 1. 2026 г. – в проекта на програмата е предвиден същият лимит – 0.2% от годишните средства за заплати и осигурителни плащания. Ръководството на училището полага всички необходими усилия за осигуряване а квалифицирани заместници, за поемане на допълнително преподавателско натоварване и за постигане на основната цел на Програмата – липса на свободни часове и гарантиране на непрекъснат учебен процес. Последователното намаляване на горните лимити – от 0.6% през 2023 г. до 0.2% за 2025 г. и в проекта на програмата за 2026 г. – обаче съществено натоварва бюджета на училището и затруднява прилагането на програмата и пълния ѝ обем. Предвид изложеното, учтиво молим: Да бъде разгледана възможността за увеличаване на максималния процент, така че той да отговаря на реалните потребности на училищата. Да се обмисли връщане поне към нивата от 2024 г. (0.3%) или въвеждане на допълнителни компенсаторни механизми. Вярваме, че осигуряването на качествен и непрекъснат учебен процес чрез ефективното прилагане на НП „Без свободен час“, модул „Без свободен час в училище“, е наш общ приоритет. Надяваме се на конструктивно съдействие и последващ диалог.		
4	Даниел Стефанов Портал за обществени консултации и по имейл: Dani Ivanov	Настоящото становище се отнася до проекта на Национална програма „Без свободен час“, публикуван за обществено обсъждане на сайта на Министерството на образованието и науката, и съдържа предложение за разширяване на обхвата ѝ с	Приема се.	Отразено е в НП „Без свободен час“

<daniboy_1980@abv.bg>

образователните институции по чл. 49, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), а именно **ЦПЛР - ученически общежития, чиято дейност не се организира от училища.**

Не е приемливо Министерството да продължава да рамкира системата на предучилищното и училищното образование така, сякаш тя се изчерпва с училища и детски градини. Законът изрично включва ЦПЛР в системата, включително ученическите общежития, чиято дейност не се организира от училища (чл. 49, ал. 3 от ЗПУО). Когато в поредна национална програма тези институции не присъстват дори като адресати, това вече не изглежда като технически пропуск, а като устойчиво институционално negliжиране.

По този начин директорите на общежитията се поставят в абсурдна управленска ситуация: от тях се изисква да осигурят непрекъсваем режим (24/7), безопасност и педагогически надзор, както и стриктно спазване на трудовото законодателство и нормите за преподавателска работа, но същевременно институциите им се изключват от механизма за финансиране на заместването. На практика това означава държавата да прехвърля системен проблем за решаване „на място“ чрез импровизации, вместо чрез предвидим и законосъобразен финансов инструмент.

Особено съществен е и режимът на учебното време, утвърден със заповед на министъра, от който изрично е видно, че за VII–XI клас след 30.06.2026 г. е предвиден период 01.07.2026 г. – 31.08.2026 г., включващ + 2 седмици производствена практика за учениците в паралелки с професионална подготовка в X и XI клас и + 4 седмици практическо обучение в реална работна среда за учениците в дуална система на обучение в XI клас. Същата заповед отчита и спецификата на паралелките в спортни училища. Този

график обективно означава, че през летните месеци продължава организирана ангажираност на ученици (практики/обучение), а при ученическите общежития това поддържа необходимостта от непрекъсваем режим и педагогически надзор и не оставя реален „летен прозорец“, в който отпуските да се ползват без назначаване на заместници. При това положение за да се спазят изискванията на Кодекса на труда относно ползването на платен годишен отпуск (чл. 155 и сл. КТ) и режима на работа и почивки, заместването не е „по желание“, а е организационна и правна необходимост.

Това negliжиране има пряк, измерим ефект върху организацията на труда и качеството на услугата. Общежитията работят в непрекъсваем режим (24/7), което означава 168 часа покритие седмично. Същевременно задължителната норма преподавателска работа (ЗНПР) за възпитатели е 30 часа седмично (Наредба № 5 от 14.05.2002 г.), поради което само за покриване на 168 часа при спазване на ЗНПР са необходими най-малко $168:30 = 5,6$, т.е. минимум 6 възпитатели. Реалното законосъобразно обезпечаване обаче изисква кадрови „буфер“ за отпуск, болнични, квалификации, ротации и спазване на режима на работното време и почивките, което на практика означава минимум 7 възпитатели, за да не се стига до системно претоварване, извънреден труд и „скрито“ непокритие. При липса на ресурс за заместници и буфер неизбежно следват прегаряне на персонала, формално изпълнение на задълженията и предвидимо влошаване качеството на услугата (надзор, възпитателна работа, индивидуална подкрепа и сигурност).

Проблемът се задълбочава и от начина на разпределение на средствата. Финансирането на база брой настанени ученици в общежития е структурно порочно, защото игнорира факта, че основният разход е фиксиран и произтича от режима на работа, а не от числеността. Отговорността за осигуряване на денонощен

педагогически надзор, безопасност и организационен контрол е по същество една и съща независимо дали са настанени 50, 100 или 200 ученици – покритието остава 168 часа седмично, а минималните кадрови изисквания за законосъобразно обезпечаване (вкл. при отпуски и отсъствия) не намаляват пропорционално при по-малка численост. Подходът на финансиране на база брой настанени ученици води до нелогичен резултат: институции с по-малък брой настанени ученици получават ресурс, който обективно не може да покрие минимално необходимите постоянни разходи за персонал, и това директно тласка директорите към „кърпене“ чрез компромиси в графици, натоварване и/или качество на услугата. Допълнително, при над 100 настанени ученици добрата управленска и безопасна практика налага дежурството да се обезпечават с поне двама педагогически специалисти на смяна, за да има реална възможност за едновременно: контрол на повече от една зона/етаж, реакция при инцидент, придружаване при спешност и непрекъсваем надзор без оставяне на група ученици без наблюдение. Това е още един аргумент, че финансиране, което следва само броя ученици, не отразява реалните задължения и рискове на институцията и не осигурява необходимия минимум за законосъобразно и качествено предоставяне на услугата.

В този контекст държавната политика фактически разделя системата на „видими“ и „невидими“ институции: финансират се механизми за заместване за едни, а други - при идентична или по-тежка организационна необходимост - се оставят без инструмент и ресурс. Това представлява необосновано неравнопоставено третиране при достъп до публична подкрепа и по ефект може да се възприеме като „дискриминационно“ спрямо педагогическите специалисти и учениците в тези институции, доколкото води до системно влошени условия за труд и намалено качество на услугата спрямо останалите звена в системата.

Министерството няма основание да управлява системата чрез удобни пропуски – или програмата е национална и законово коректна, което изисква изрично включване на ЦПЛР–общезитията, или тя остава селективна политика, която третира ЦПЛР като „невидима“ периферия и прехвърля риска върху персонала и учениците.

Във връзка с гореизложеното, отправям следното предложение за редакция на проекта на **Национална програма „Без свободен час“**:

В т. 1.2. „Обхват на програмата“ да се включат изрично и ЦПЛР по чл. 49, ал. 3 от ЗПУО - ученически общезития, чиято дейност не се организира от училища, като текстът „Национален - всички държавни и общински детски градини и училища, ЦСОП“ се допълни с: „ ... както и ЦПЛР по чл. 49, ал. 3 от ЗПУО (ученически общезития, чиято дейност не се организира от училища)“.

Да се извърши съответно синхронизиране в разделите на програмата, в които се определят допустимите кандидати/целевите групи и се регламентира механизмът за финансиране на заместването, така че ЦПЛР по чл. 49, ал. 3 от ЗПУО да бъдат изрично посочени като допустими за участие при условията на програмата, включително за обезпечаване на заместване при ползване на платен годишен отпуск и други отсъствия на педагогически специалисти.

XIII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Роден език и култура зад граница”

Модул 1 „Подпомагане на обучението по БЕЛ, по история на България и по география на България“

1	Мрежа на български училищни ръководители зад граница mrezha_burg@googlegroups.com	Модул 1 По въпроса за финансиране на образователен процес с определени хорариуми и удостоверения за завършен клас – отново напомняме несъстоятелността това да се прави програмно и ежегодношно чрез тази програма. Ако се разгледат проектите от 2011 год. насам става ясно, че няколкото нови училища всяка година всъщност нямат общо с основната бройка финансирани по РЕКГ училища. Това е още един довод против позицията, че новите училища следва да минат през РЕКГ, преди да се регистрират по ПМС. Очевидно по РЕКГ се финансират вече дълги години специфични структури на т.нар. стара диаспора. При тази констатация следва да се преразгледа ПМС, за да включи и новосъздаващи се училища, ако се налага с малко по-различни условия. Налага се изводът, че при първа възможност следва да се отвори ПМС, да се премахне условието за едногодишна дейност, като могат да се сложат други по-строги условия за регистриране и успоредно с това да се преразгледат условията на гореспоменатите специфични образователни структури по модул 1 на НП РЕКГ. Съзнаваме напълно, че това не е възможно на настоящия етап. Мотивите си остават непроменени от години, тъй като с годините не само не се опровергават, а, обратно, придобиват все по-голяма сила вследствие развитието на училищата по места. Ако има някакви съмнения в основателността им, съм готова да участвам на организиран разговор по темата, на който да приведем и обсъдим конкретни примери. Ето ги такива, каквито вече са били формулирани предишни години: Новосъздаващите се училища в Европа, Америка, Азия, в държави, в които български език не се изучава в местните системи не бива да	Приема се за сведение.	Промяна на философията на реализиращата се от 2009 г. програма може да бъде обсъдена паралелно с актуализацията на постановлението на Министерския съвет, което регламентира устойчиво и дълготрайно подпомагане на БНУ в чужбина.

		бъдат наказвани с трудна първа проектна година. Именно за да се избегне този вид финансиране РЕКГ бе заменена през 2011 г. с ПМС. „Придобиването на увереност“ обосноваващо това едно или често двугодишно задължение е неоснователен довод, който не намира доказателствена сила в практиката. Въпрос на политическа воля за скок в обхвата на ученици е България да насърчи всячески новосъздаващи се училища там, където такива няма. Въпрос на справедливост и равнопоставени количествени и качествени критерии е нови училища да не се откриват там, където вече има такива, докато не докажат покриването на критерии, поне идентични на съществуващите в района училища. Финансирането им по РЕКГ не създава пречки пред т.нар. „роене“, както и не помага на нестабилни училища да се стабилизират. Практиката показва точно обратните явления.		

Модул 2 „Квалификация на учители в българските неделни училища в чужбина“

1	Мрежа на български училищни ръководители зад граница mrezha_burg@googlegroups.com	Модул 2 Възможно ли е да получим информация за завършените СДК по този модул? Каква възможност има да се включим в съставянето на програмите за тези СДК съгласно наши потребности? Още едно предложение, отново от минали години – възможност за задочна преквалификация (СДК) на учители по специалности история и география. По какви причини се отхвърля предложението ни да се направи каталог от акредитирани курсове от МОН, предоставяни както от държавни, така и от частни организации, за които учители от БНУ да могат да се записват с финансиране от МОН? Можем да помогнем с критериите за акредитация на подобни курсове, според нуждите ни. Можем да помогнем и с проучване на тези нужди, но	Приема се частично.	Екипите от БНУ в чужбина може да предложат становища, модули за включване в програмите, които МОН да представи и съгласува с държавните висши училища, преди сключването на споразуменията. Предложението за трета учебна година да се проведат дългосрочни курсове за следдипломна квалификация на преподаващите български език

		изглежда консенсусно например, че кратките курсове по използването на електронни платформи и ИИ за интерактивни ресурси са необходими. В този ред на мисли не е ли възможно дейности по обучение от тип „Майсторски класове“ и „Академии“ да се прехвърлят по този модул, когато се водят от организации в България, а по Модул 3 да останат само ресурси и обмен на практики, под ръководството на организациите на БНУ? Разбира се, обучаващите организации от България следва да представят проекти за обучение с предвидени модули за проучване на нужди и последваща обратна връзка.		в чужбина е мотивирано от големия интерес от страна на организациите, към които са БНУ, наличие на желаещи и все още необхванати кандидати, както и недостиг на учители със съответната квалификация.

Модул 3 „Обмен на добри практики, образователни ресурси и учебни програми“

1	Мрежа на български училищни ръководители зад граница mrezha_burg@google.com Подписи: 1. Камелия Конакчиева - БУ „Кирил и Методий“ и Първа българска гимназия в Париж, Франция 2. Росица Байрактарски - БНУ „Аз Буки Веди“, Кьолн, ФР Германия 3. Валентина Стефанова - ПБУ „Иван Вазов“, Арма, ОК Великобритания и Северна Ирландия 4. Живка Бубалова - Петрова - БНУ „Малката България“ и „Малко	Модул 3 Приветстваме обособяването на този модул преди две години, както и опростяването му тази година, а именно ограничаването му до обмен на добри практики и създаване на ресурси. В този смисъл предлагаме отпадането на „учебни програми“ в заглавието. Същевременно не бива да се пропуска фактът, че по БЕЛ ресурсите са многобройни и растат постоянно (вж. Дигитална раница, нови проекти по Еразъм). Предвид този рисков контекст на раздробени ресурси бихме препоръчали по-внимателно одобряване на проекти по това перо след внимателен оглед на постъпващите предложения с приоритет за такива застъпващи по-слабо развитите страни на обучението в чужбина, с предвидени сериозни етапи на обратна връзка, продукти със системен характер, осигуряващ педагогическа прогресия на цели учебни единици. Ако остане възможност за разработване на ресурси от организации в България, то в условията следва да се запише задължение това да се прави с участието на учители от БНУ. Освен това критериите за допускане на проектите за ресурси следва да включват известни предпоставки за качество и задължително	Приема се Приема се Приема се	

българско училище в Чикаго”, САЩ 5. Диляна Бодурова - БНУ „Райна Княгиня” гр. Бургос, Испания 6. Славина Пеева - БНУ „Св. св. Кирил и Методий” в Регенсбург/Щраубинг, Германия 7. Живка Милова - БНУ „Народни будители”, Паралимни, Кипър 8. Галина Джап - БНУ “Св. Св. Кирил и Методий”, Уотфорд, Великобритания 9. Елица Йорданова - Първо българско училище “АБВ”, Амстердам, Нидерландия 10. Надя Танова - БНУ "Родолюбие", Синсинати, САЩ 11. Румяна Георгиев - БНУ “Ян Бибиян”, гр. Мюнстер, Германия 12. Валентина Александрова-Кирова - БУ “Иван Станчов”, Лондон и БУ “Слово”, Оксфорд, Великобритания 13. Ирина Велкова - Българско училище в Лил, Франция 14. Нели Аврамова - БНУ "Св.Св.Константин и Елена ", Ел Раал, Испания 15. Илияна Атанасова - БНУ “Здравей”, Скопие, Република Северна Македония 16.Таня ХРИСТОВА - БНУ „Паисий	ДОСТЪПНОСТ на очакваните продукти за всички БНУ. Свободен и постоянен достъп следва да се разпише в споразуменията с ясно уреждане на правата на интелектуална собственост вследствие плащането на авторския труд. Относно обмена на практики – формат, при който липсва модерирани (планирана, възбудена и управлявана) дискусия, липсва представяне на живо (дори и онлайн), а се излъчват записи, без подбор за съответствие на условия за съдържание, продължителност, тема, не бива да бъде финансиран. Такъв формат е без достатъчно добавена стойност – записи могат да се качват на няколко възможни платформи и не се оправдава финансирането на съмнителни като качество (неконтролирано, без обратна връзка) материали. Ако обаче в Модул 2 не се включат различни видове обучения извън СДК или ако не се намери друг източник на финансиране, то тук следва да се отдели ПРИОРИТЕТНО място за АБСОЛЮТНО НЕОБХОДИМИТЕ ОБУЧЕНИЯ по новите програми, а именно по български като втори/чужд за ученици в чужбина по ОЕЕР и за деца в предучилищен етап. Тук или в отделен модул следва да се продължи вече започнатата работа: след първия етап от създаването на програмите, следва масовото обучение по тях на учителите в БНУ и създаването на помагала по тях. Тези два процеса следва да се обезпечат спешно, компетентно и последователно, за да не останат новите програми на хартия и за да влязат в класните стаи и отключат напредък за децата и учениците, за които са предвидени. НП РЕКГ - КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ: По точка 2: 2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА - Прилагане на учебни програми в българските неделни училища в чужбина, съобразени със състава на учениците по признаци ниво на владеење на езика и възраст.	Приема се за сведение Приема се за сведение при

Хилендарски“, град Лимасол, Република Кипър 17. Гургана Бониа - БНУ “Иван Вазов”, град Есен, Германия 18. Надежда Йорданова - БУ “Надежда”, Сен Назер/Рен, Франция 19. Мария Васева - БНУ “Св. св. Кирил и Методий”, Кайро, Египет 20. Наталия Босолова - НБУ”Абагар” Рим, Италия 21. Тюркян Али - БНУ “Васил Левски” - Кеймбридж, Нотингам, Великобритания 22. Кристина Статкова - БНУ "Св.св Кирил и Методий" Валядолид, Испания 23. Мариета Рийдъл - БНУ “Орфей” Линц, Австрия 24. Валентина Найденова, БНУ "Ран Босилек" към БКА гр.Брюксел, Белгия	Целта „прилагане“ на съответни учебни програми не е реалистично постижима за учебната година, тъй като не съществуват нито учебна система (учебници, помагала, пълен набор от ресурси в педагогическа прогресия по програмите) за две от програмите, нито методическо ръководство и обучени учители по същите две програми. Ако целта е прилагането, то тогава следва да се финансира създаването на тези средства за постигането ѝ, което не е реалистично с оглед едногодишния срок и бюджета. На този етап НП РЕКГ би могла да си постави за цел по-скоро - по модул 3 - разяснителна кампания - обученията относно новите програми (методически и дидактически принципи) или работа по определяне на целевите групи на новите програми (инструменти за диагностика например за разпределение на учениците по нива) или малки учебни системни помагала за началните нива (условия и предпоставки за прилагане). По точка 7: 7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ Модул 3 „Обмен на добри практики, образователни ресурси и учебни програми“: - организации/институции, към които функционират БНУ в чужбина, подпомагани от МОН по реда на ПМС № 90/2018 г. за българските неделни училища в чужбина и по НП „Роден език и култура зад граница“ – за обмен на добри практики и изготвяне на образователни ресурси; - организации/институции, регистрирани в България – за създаване на образователни ресурси. Да се заличи „учебни програми“ в заглавието или промени на „... и представяне на новите учебни програми“. В края на второто тире да се добави „със задължителното участие на учители и ученици от БНУ“ (съгласно последния абзац на т. 2). По точка 11: при промяна на модулите – да се адаптират съответно По точка 12:	одобряване на постъпили предложения за финансиране. Приема се

		12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ Модул 3, второ тире: заличаване на „анализ на приложимостта“ (отпаднал) По точка 13: 13. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ Модул 3: - Крайният срок за подаване на проекти (30.09) е след началния срок за изпълнение (01.07) – редно е да се впише условие, че проектите ще се гледат на два етапа или да се измести крайният срок за проектите до 30.05 с възможност за пускане на втора сесия при неизчерпан бюджет; - последен абзац: заличаване на „анализ на приложимостта“ (отпаднал).	Приема се Приема се за сведение при изготвяне на Правилата към програмата, които се утвърждават ежегодно със заповед на министъра на образованието и науката.	
2	Департамент за информация и повишаване квалификацията на учителите /ДИПКУ/ - Тракийски университет – гр. Стара Загора	Преподавателите от Департамента за информация и повишаване квалификацията на учителите, Тракийски университет – Стара Загора изразяват своята пълна подкрепа за Националната програма „Роден език и култура зад граница“, както по отношение на нейните стратегически цели, така и по отношение на тематичния ѝ обхват и структура. Националната програма „Роден език и култура зад граница“ (2026) представлява логично и необходимо продължение на една от най-значимите държавни политики, насочена към подкрепа на българските общности извън пределите на страната. Чрез системно подпомагане на 129 български неделни училища програмата създава условия за съхраняване и развитие на езиковата, културната и националната идентичност на децата и младежите от българската диаспора. В контекста на засилени миграционни	Приема се за сведение при обсъждане на конкретните споразумения с държавните висши училища	

процеси и културна глобализация подобна политика има стратегическо значение за устойчивата връзка между България и нейните сънародници в чужбина.

Структурирането на програмата в три основни модула свидетелства за цялостен и балансиран подход:

□ Модул 1: Подпомагане на прякото обучение – обхваща обучението по български език и литература, история и география на България, както и допълнителни образователни дейности;

□ Модул 2: Квалификация на учители – насочен към повишаване на професионалната квалификация на педагогическите специалисти;

□ Модул 3: Обмен на добри практики и създаване на ресурси – стимулира професионалната общност и иновациите на обучение.

Особено силна страна на програмата, от гледна точка на нашия дългогодишен опит в областта на следдипломната и продължаващата квалификация на учители, е фокусът върху Модул 2. Предвидените дългосрочни квалификационни курсове (200 – 250 академични часа) създават реални предпоставки за устойчиво професионално развитие. Практиката показва, че качеството на преподаването в условията на чуждоезикова и мултикултурна среда е сред сериозните предизвикателства пред българските неделни училища. Ето защо системната и задълбочена подготовка на учителите е ключов фактор за постигане на високи образователни резултати и за съхраняване на мотивацията на обучаемите.

Положителна оценка заслужава и акцентът върху културния компонент на

програмата. Подкрепата за дейности, свързани с българския фолклор, традиции и допълнителни дейности, допринася за изграждането на комплексно чувство за принадлежност. Националната идентичност не се формира единствено чрез овладяване на граматични правила, а чрез преживяване на

културата в нейната цялост – език, история, обичаи и ценности. В този смисъл програмата съчетава образованието и културното измерение по адекватен и концептуален начин.

Въпреки безспорните предимства на НП „Роден език и култура зад граници“, считаме за необходимо да бъдат отбелязани и някои аспекти, които се нуждаят от допълнително прецизиране и развитие. На първо място, прави впечатление преобладаващото количествено измерване на резултатите. Индикаторите са ориентирани към брой учебни часове, брой деца и реализирани събития. Липсва обаче ясно дефинирана система за оценка на качеството на обучението. Не се предвижда проследяване на нивото на езикова компетентност на учениците в края на годината, отсъстват сравнителни резултати спрямо предходни години, както и механизми за събиране и анализ на обратна връзка от родителите и учениците.

На второ място, макар в програмата да се споменава подкрепа при завръщане на учениците в България, механизмите в тази посока остават твърде общо формулирани. Практиката показва, че удостоверенията, издавани от българските неделните училища, често не се признават лесно или се изисква полагане на допълнителни изпити. Считаме, че е необходимо разработването на официална национална рамка за признаване на резултатите от обучението в българските неделни училища, както и по-тясна координация с РУО и висшите училища. Това би улеснило прехода към българската образователна система и би създавало сигурност за семействата.

Важно е също така да се отбележи, че програмата продължава да залага предимно на присъствени форми и хартиени материали, въпреки възможностите на съвременния дигитален свят. Българските общности зад граница са териториално разпръснати и функционират в условия на висока мобилност. В този контекст създаването на обща национална дигитална платформа (с видеоуроци, интерактивни упражнения, адаптирани програми по

нива и инструменти за онлайн оценяване) би повишило значително ефективността и достъпността на обучението. Подобна платформа би могла да осигури и стандартизирана среда за проследяване на напредъка и обмен на ресурси между училищата.

Екипът на ДИПКУ вече 65 години активно работи в подкрепа на българските педагогически специалисти, като разработва и реализира актуални обучителни програми, съобразени със съвременните образователни тенденции. Компетентността на екипа на ДИПКУ в провеждането както на краткосрочни, така и на дългосрочни обучения, съчетаващи лингвистични и дидактически аспекти, може да допринесе съществено за повишаване качеството на преподаване в българските неделни училища. Департаментът разполага с научен, методически и организационен капацитет да участва активно в разработването на съдържание, обучителни модули, инструменти за оценяване и изследване на ефективността. В тази връзка предлагаме следните конкретни тематични направления за квалификационни програми:

- Български език като чужд/втори език – основни принципи и подходи (разлика между БЕ като роден и БЕ в чуждоезиковата среда; нива на владеене по CEFR и адаптация към билингви.)
- Методика на преподаване на български език в чужбина – съвременни подходи (комуникативен метод, task-based learning, CLIL елементи, геймификация, проектно обучение.)
- Интеркултурна комуникация и приобщаване в мултикултурна среда (работа с деца от смесени семейства, културни различия, включване на родители, сътрудничество с местни училища.)
- Психология на билингвизма и мотивация за изучаване на роден език (етапи на билингвизъм, загуба на език, стратегии за поддържане на мотивацията при деца и тийнейджъри.)
- Интеграция на литература, история и култура в езиковото обучение (използване на детска литература, приказки, песни, фолклор; връзка с модул 1 – допълнителни дейности.)

Националната програма „Роден език и култура зад граница“ – 2026 е необходима, добре концептуализирана и обществено значима. Тя продължава да изпълнява стратегическа роля за съхраняване на българската езикова, културна и духовна идентичност извън пределите на страната и заслужава категорична институционална подкрепа.

Същевременно, за да разгърне в пълна степен своя потенциал през следващите години, е препоръчително да бъдат отчетени няколко ключови насоки за развитие:

□ По-силен акцент върху качеството, дигитализацията и измерваемите образователни резултати, чрез въвеждане на ясни индикатори за езикова компетентност, инструменти за проследяване на напредъка и механизми за системна обратна връзка;

□ По-добра интеграция с националните политики за репатриране и признаване на образователните резултати, включително разработване на ясна рамка за институционално признаване на удостоверенията от български неделни училища и координация с образователните институции в страната.

Програмата заслужава висока оценка, но има реален потенциал да се превърне в още по-въздействащ инструмент за държавната образователна и културна политика.

В заключение,

Екипът на ДИПКУ, Тракийски университет – Стара Загора, изразява своята подкрепа към обхвата на програмата, нейната тематика, формулираните цели и задачите, както и към предложения подход за тяхното реализиране.

Убедени сме, че програмата ще съдейства за устойчивото съхраняване и популяризиране на българското езиково и етнокултурно пространство зад граница, както и за утвърждаване на националната, културната и духовната идентичност на българските общности в чужбина.

		Организирането и провеждането на дългосрочни курсове за следдипломна квалификация ще допринесе съществено за професионалната подготовка на преподавателите по български език в чужбина. Чрез задълбочена работа върху методическата специфика на обучението по български език в чуждоезиковата среда – в нейните лингвистични и дидактически аспекти – тези курсове ще подготвят учителите за активна роля в процеса на развитие и прилагане на нови педагогически практики в образованието.		
XIV. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Професионално образование и обучение”				
1	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Предлагаме обединените училища, в които се провежда професионална подготовка, да бъдат добавени като допустими кандидати по модул 1 „Модернизация на материално-техническата база“ и модул 3 „Състезания по професии“. В преобладаващата част обединените училища са бивши основни училища, които са с относително малък брой ученици и ограничени финансови възможности. В повечето от тях се провежда обучение по някаква професия. В тази връзка, възможностите да се възползват от финансиране по националната програма, ще бъде изключително полезна за възпитаниците на тези обединени училища.	Не се приема	Националната програма „Професионално образование и обучение“ е насочена към държавни и общински професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки, които осъществяват цялостна професионална подготовка в гимназиален етап. С оглед дейностите по програмата – модернизация на материално-техническата база, осигуряване на работни места за всеки ученик по учебна практика и практика в реална работна среда, както и участие в състезания по професии – се предполага наличие на устойчив и пълен цикъл на професионално обучение, включително в XI и XII клас.

				Инвестициите в специализирана техника, оборудване, симулатори и модерни учебно-производствени бази предполагат обучение с по-широк и задълбочен профил на професионалните компетентности, какъвто се реализира в професионалните гимназии и средните училища с професионални паралелки във втори гимназиален етап. Финансовите средства по модул 3 са насочени към професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки, които са домакини на национални и регионални кръгове на състезанията по професии. Няма пречка ученици от обединени училища да бъдат участници в състезанията, ако са изпълнили условията на съответния регламент.
XV. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПРИБЩАВАЩА И СИГУРНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“				

1 Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 23:10	В настоящия вариант на Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ училищата са изцяло изключени като допустими бенефициенти. Това представлява съществено отклонение от практиката през предходните учебни години (2023, 2024 и 2025), в които съществуваше модул „Училище без агресия за сигурна образователна среда“. Липсата на модул, насочен към училищата, създава празнота в националната политика за превенция на агресията, тормоза и рисковото поведение, които са особено актуални в прогимназиален и гимназиален етап. Практиката показва, че именно в училищна среда възникват най-сериозните предизвикателства, свързани с междуличностни конфликти, агресия и нарушаване на сигурността. Особено проблематично е изключването на училищата с подготвителни групи. Тези институции работят с деца в същата възрастова група като децата в детските градини, но не могат да кандидатстват по Модул 1 „Детска градина без агресия за сигурна образователна среда“. Това води до неравнопоставеност между образователни институции и противоречи на принципите на приобщаващото образование и равния достъп до подкрепа. Следва да се отчете, че агресивното поведение не е изолирано явление, ограничено само до предучилищна възраст. Напротив – без системна и последователна подкрепа в училищна среда съществува риск от ескалация на проблемите в по-горните класове. Предложение Да се възстанови модул „Училище без агресия за сигурна образователна среда“ в рамките на Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“.	Не се приема	По процедура BG05SFPR001-1.010 „Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата“ по Програма „Образование“ 2021 – 2027 година на Изпълнителната агенция на МОН „Програма за образование“ бенефициенти са държавни, общински и частни училища. Допускането им като бенефициенти и по националната програма създава предпоставки за двойно финансиране на едни и същи дейности.

		Да се допуснат като бенефициенти: държавни и общински училища; училища с подготвителни групи. Да се осигури равнопоставен достъп до финансиране за превенция на агресията и за всички деца, независимо от вида на образователната институция, която посещават.		
2	ЦПЛР – гр. Бургас	Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ Програмата е насочена към превенция на агресията, социално-емоционално развитие и създаване на сигурна среда. ЦПЛР работят именно в зоната на социалното взаимодействие, творческата изява и изграждането на личностна устойчивост. Извънкласната среда често позволява по-неформален и ефективен подход при работа с деца в риск или с ниска мотивация. Стратегически би било целесъобразно програмата да предвиди възможност за участие на ЦПЛР, особено в модулите, свързани със социално-емоционални умения и родителско включване.	Не се приема	В ЦПЛР се реализират творчески и спортни дейности и дейности за личностно развитие, чрез които се подпомага емоционалното развитие, самоконтрола и позитивните модели на общуване. Предвид изложеното дейностите в ЦПЛР са именно превенция на агресията. Ако ЦПЛР се включат като бенефициенти по НП, това би довело до дублиране на дейности и риск от двойно финансиране.
Модул 3 „Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование“				
1	ДЛЦ – с официално писмо	ДЛЦ заявява готовност да участва като водещ изпълнител и разработчик в рамките на Модул 3 „Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование“. В тази връзка предлагаме:	Не се приема	Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) имат национален обхват и разполагат с

		- участие на ДЛЦ в разработването на национален инструмент за скрининг на маркери за риск от обучителни трудности; - участие в изготвянето на методическа рамка за подкрепа на ученици с обучителни затруднения; - експертна подкрепа при апробиране и въвеждане на инструмента в реална образователна среда; - изграждане на устойчив модел за логопедична и мултидисциплинарна подкрепа, базиран на практиката в образователните институции. Реализирането на тези дейности ще позволи изграждане на национален стандарт за ранна идентификация и интервенция, което е ключов фактор за устойчиво приобщаващо образование		мултидисциплинарни екипи от психолози, ресурсни учители и други специалисти. Те извършват оценки на образователните потребности, консултират учители и изготвят методически указания, което ги прави ключов участник в разработването на скринингови инструменти за ранно разпознаване на обучителни трудности. РЦПППО притежават актуална практическа информация за проявите на обучителни затруднения и за потребностите на педагогическите специалисти. Това ги прави ценен източник на данни и опит както при създаването на скринингов инструмент, така и при неговото апробиране и внедряване.
2	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Предлагаме наименованието на модул 3 да се промени, както следва: „Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности“, като в него се обхванат и децата в детските градини. Ранното идентифициране и осигуряването на подкрепа за деца с обучителни затруднения в предучилищна възраст е ключова за успешното им развитие и последваща интеграция в образователната система. Считаме, че включването на децата в детските градини в обхвата на програмата ще направи подкрепата по-навременна и ефективна.	Не се приема	Скринингът, който се извършва в детските градини за деца на възраст от 3 години до 3 години и 6 месеца, има за цел да установи ранни индикатори, свързани с езиковото, когнитивното, моторното и социално-емоционалното развитие. На този етап не е

				възможно да бъдат идентифицирани специфични обучителни трудности като дислексия, дискалкулия или дисграфия, тъй като тези състояния се проявяват едва при формирането и усвояването на академични умения като четене, писане и смятане. От своя страна, Модул 3, предназначен за учениците от 1. до 4. клас, се прилага за деца, които не са със специални образователни потребности, но проявяват затруднения в процеса на обучение. Целта е ранно откриване на риск от дислексия, дисграфия и дискалкулия, тъй като именно в този възрастов етап могат да бъдат наблюдавани характерните модели на затруднения, свързани с усвояването на учебното съдържание.
3	Стела Пламенова и Георги Налбантов splamenova@icloud.com -	Предложение за разработване на допълнителен модул към Национална програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ и/или Национална програма „Иновации в действие“ Във връзка с целите и приоритетите на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030), предлагаме да се изгради модул, който може да бъде съотнесен към Национална програма „Приобщаваща и	Не се приема	Документите, които се попълват за учениците със специални образователни потребности, като функционална оценка, план за подкрепа и доклад за развитие се попълват като се базират на

сигурна образователна среда“ и/или Национална програма „Иновации в действие“, свързан с (1) повишаване качеството на работа на педагогическите специалисти при определянето на мерки и дейности за подпомагане на учениците със специални потребности и (2) намаляване на административната тежест за педагогическите специалисти при изготвяне на Карта за функционална оценка, План за подкрепа и Доклад за развитие.

ОБОСНОВКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

В процеса на работа ресурсните учители и специалистите по подкрепа на личностното развитие отделят значителен административен ресурс за изготвяне на следната документация:

- Карта за функционална оценка;
- План за подкрепа;
- Доклад за развитие.

I. ЦЕЛИ

Настоящото предложение има за цел чрез технологично решение на базата на Изкуствен Интелект (ИИ) да изпълни следните две задачи:

- Административна подкрепа: намали времето за изготвяне на документацията;
- Подобряване на капацитета за вземане на решения и методическа подкрепа: генерира персонализирани мерки и конкретен план за действие за всеки ученик въз основа на специално изградена база знания (в контраст със стандартни езикови модели, които не разполагат с достъп до персонализирани бази от знания във формата на Карта за функционална оценка, План за подкрепа и Доклади за развитие изготвени от българските училища);

II. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНОСТИ

В рамките на допълнителния модул предлагаме разработването и интеграцията на следните три функционалности, които обслужват горните две цели:

реално, пряко и продължително наблюдение на ученика в естествената му образователна среда. Това включва: емоционални реакции; социално взаимодействие; динамика в група; промяна във поведението във времето; индивидуални усилия, мотивация и контекст, експертна човешка преценка.

Тези аспекти не могат да бъдат заменени от изкуствен интелект (ИИ), защото попълването на тези документи се основават на етични, професионални и педагогически решения, за които се изисква квалификация, опит и отговорност. Психолози, ресурсни учители, логопеди и други специалисти са тези, които осъществяват наблюдението и прилагат стандартизирани методики.

1. Създаване на интелигентна база знания за подпомагане при изготвяне на Карта за функционална оценка

2. Описание: Този подмодул цели да подпомогне специалистите при изготвяне на Карта за функционална оценка, като търси в създадена за целта интелигентна база знания, съдържаща документи с инструкции за попълване на съответните полета. Добър пример за такъв документ, който ние виждаме, че е подходящ да бъде интегриран в интелигентната база знания е “Насоки за прилагане на Картата за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания”. Тъй като дори този документ е твърде обемен (140 страници), едно умно рефериране към подходящи пасажии релевантни към конкретен проблем на ползвател на Карта за функционална оценка би увеличило капацитета и намалило административната тежест.

Очакван ефект: Функционалността ще намали значително административната тежест за ресурсните учители, като съкрати времето за изготвяне на документацията и осигури по-голяма последователност между установените потребности и планираните мерки.

2. Интелигентно подпомагане при изготвяне на План за подкрепа
Описание: Функционалността предвижда разработване на интелигентен подмодул, който подпомага ресурсните учители при изготвянето на План за подкрепа, използвайки релевантната нормативна и методическа документация. В рамките на подмодула ще бъде изградена структурирана база знания, върху която ще бъде обучен ИИ агент, способен да:

-

На базата на Картата за функционална оценка и снета информация от първата част на Плана за подкрепа да предлага персонализирани предложения за конкретни мерки и дейности, които да се вземат по

отношение на втората част от Плана за подкрепа и да попълва съответните полета.

Очакван ефект: Внедряването на функционалността ще улесни значително процеса по разработване на План за подкрепа, като намали времето за изготвяне на документацията и спомогне за подобряване на нейната последователност. Чрез автоматично генериране на персонализирани предложения, системата ще подпомогне ресурсните учители при вземането на информирани педагогически решения и ще намали ръчното попълване на документацията.

3.Интелигентно подпомагане при изготвяне на Доклад за развитие
Описание: Функционалността предвижда разработване на интелигентен подмодул, който подпомага ресурсните учители при изготвянето на Доклад за развитие чрез анализ на съществуващи доклади, нормативни рамки и други. Ще бъде изградена структурирана база знания, върху която ще се обучи ИИ агент, способен да генерира части от проект на доклад въз основа на въведените данни, заложените цели в Плана за подкрепа и отчетените резултати. Системата ще подпомага формулирането на обективни изводи, проследяването на напредъка и съпоставката между предприетите мерки и постигнатите резултати.

Очакван ефект: Внедряването на функционалността ще намали времето и усилията за изготвяне на Доклад за развитие, като осигури структурирана, последователна и логически обоснована отчетност. Чрез автоматизирана връзка между Картата за функционална оценка, Плана за подкрепа и реално постигнатите резултати ще се повиши качеството на анализа и проследимостта на напредъка на ученика, като същевременно се ограничи административната тежест и се минимизират пропуските в документацията.

Предлагаме функционалностите да бъдат интегрирани в съществуващата архитектура на платформата „Подкрепи ме“, тъй като според нас тя е утвърдена и добре позната сред специалистите в системата на образованието и е насочена към подпомагане на дейностите по приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности. Интеграцията в рамките на вече използвана национална платформа ще осигури устойчивост, полесно внедряване и по-висока степен на приемане от страна на потребителите.

III. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвижданият срок за разработване, тестване и внедряване на модула е до 12 месеца от датата на одобрение.

IV. БЮДЖЕТ

Общият прогнозен бюджет за разработване и внедряване на допълнителния модул възлиза на:

Обща стойност: приблизително 97 000 евро.

Бюджетът включва:

- изграждане на интелигентна база знания и обучение на интелигентни модули чрез ИИ;
- създаване на ИИ агенти, които да правят връзката между потребител и интелигентна база знания
- UX/UI дизайн и интеграция;
- тестове, пилотно внедряване и обучение на потребители;

V. ЗА НАС

Ние сме екип от Вектор Лабс ООД, в партньорство със Стела Пламенова – специалист с над 20 години опит в СОП образователната система на Великобритания. Вектор Лабс има дългогодишен опит в:

- разработване и внедряване на образователни дигитални уеб платформи като например: <https://www.esybee.com>

		●разработка и внедряване на ИИ агенти в сферата на здравеопазването, включително решение за болница “Здравето”, предназначено за автоматизирано снемане на специфична информация по време на разговор с пациент и структурирането ѝ в определени полета за нуждите на лекарите и вътрешната болнична система; ●разработване на решения, свързани с изкуствен интелект и автоматизация на процеси (множество проекти в България и чужбина); Оставаме на разположение за представяне на предложението в детайли и за провеждане на работна среща.		
4	ЦПЛР – ОДК гр. Кърджали – електронна поща odk_ki@abv.bg	Да се създаде Модул 5 – „ЦПЛР без агресия за сигурна образователна среда“ или този модул да бъде включен към Модул 2 на НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, като по този начин и в ЦПЛР ще се прилагат устойчивите политики на МОН, насочени към превенция на насилието и тормоза и към създаване на подкрепяща и сигурна образователна среда.	Не се приема	В ЦПЛР се реализират творчески и спортни дейности и дейности за личностно развитие, чрез които се подпомага емоционалното развитие, самоконтрола и позитивните модели на общуване. Предвид изложеното дейностите в ЦПЛР са именно превенция на агресията. Ако ЦПЛР се включат като бенефициенти по НП, това би довело до дублиране на дейности и риск от двойно финансиране.
XVI. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Обучение за ИТ умения и кариера”				
XVII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА "Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти"				

1	Венета Добрева (РУО - Кърджали) <veneta.m.dobрева @ruo.mon.bg>	Във връзка с проектите на Националните програми за 2026 година на МОН, публикувани на сайта, предлагам следното: В програмата „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“ и педагогически специалисти от духовните училища да могат да участват в Модул 2, и в Модул 3. В настоящия проект на документа обхватът на модулите изключва само тях, въпреки че тези училища функционират по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).	Приема се	Отразено в НП "Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти"

XVIII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Неразказаните истории на българите“

1	Мрежа на български училищни ръководители зад граница mrezha_burg@googlegroups.com	НП „Неразказаните истории на българите“ При силно нарасналия интерес към тази програма МОН би следвало да приеме по-строги критерии за подбор на предлаганите проекти. Училищните ръководители сме готови да направим принос в тази посока под формата, която е удобна на МОН – среща, работна група, писмени предложения или коментари по проект за скала за оценка. Например, можем да обсъдим как да се избегне изместването на фокуса на програмата към експертно участие от България за сметка на акцент върху самите БНУ, участието на техните общности и в частност ученици, с финансиране, целящо стимулиране и разширяване на дейността на самите училища. Проблематичен за изпълнението на програмата считаме крайния срок за подаване на проекти и съответно разглеждането им след този срок, а именно 31 октомври. Така решение за одобрение се получава в най-добрия случай през ноември. Работата на училищата съответно ще се планира през декември (натоварен месец с тържества и изключително кратък поради ваканция). Така изследователската дейност на учениците се ограничава на практика до втория срок на учебната година. Този ефект вероятно не е съзнателно търсен. Проекти с планирани форуми трудно могат да	Приема се частично.	Актуализиран е текстът за сроковете за кандидатстване по дейности 11.1. и 11.3. – 30 септември 2026 г. или до достигане на максималния бюджет, определен за дейностите. Допуска се публикуване на повече от един списък с одобрени проекти.

се осъществяват с подобен график. Всички имат интерес от по-широко разпространение във времето на дейностите по програмата и особено на форумите, които са особено ценни, когато събират повече организации. Проект по тази програма може да се окаже сериозен стимул за работа в началото на учебната година за цели колективи и мотивация за цяла общност.

С тези доводи предлагаме датата на крайния срок да бъде изтеглена максимално. Тъй като проектите на програмите излизат сега, достатъчно рано, този срок може да е 30 юни или 15 юли и разглеждането да се организира така, че организациите на БНУ да са получили решението още преди началото на учебната година. Не изглежда рисковано да не се получат достатъчно предложения с оглед тазгодишните проекти, но ако това се случи сигурно има възможност да се направи втора сесия. Подобен срок може и да облекчи работата на експертите, работещи по въпросите на БНУ, за които октомври и ноември са силно натоварени месеци. Изнасянето на срока ще поощри и по-добро планиране на предстоящата учебна година, ще облекчи и организациите, тъй като няма да съвпада с отчитане на годината към 31 юли или междинните заявки към 15 октомври. Обикновено учебният график за учебните години се определя на последния съвет, т.е. именно през юни. Сериозните събития и проекти се планират именно във връзка с този учебен график. За септември и октомври остават само по-незначителни събития или текущи дейности. Възможен вариант е да се запише и по-късен срок (но не по-късен от септември), като разглеждането се организира поетапно, както при „Образователни маршрути“ до изчерпване на средствата.

XIX. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „България – образователни маршрути“

Модул 1 „Образователни маршрути“

Дейност 1 "Образователни маршрути за училищата и ЦСОП в страната"

1 Ангелинка Тодорова - старши учител в СУ "Свети свети Кирил и Методий" - град Белослав, област Варна. <angelinka69tod@abv.bg>	Четейки проекта на програмата, оставам с впечатление, че мероприятията по Модул 1, Дейност 1 се отнасят само за частните училища, духовните училища и ЦСОП. Може ли ние, като общообразователно училище, да кандидатстваме?	Приема се за сведение.	Държавните и общински училища имат възможност да участват в качеството си на бенефициенти по проект BG05SFPR001-2.004-0001 „Образователни маршрути в България“ (Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021–2027 г.).
2 Павлина Илиева, Председател на УС на СТТА „Обединение „Бъдеще за туризма“ – с официално писмо	Обръщам се към Вас в качеството ми на Председател на Управителния съвет на Сдружение на туроператорите и туристическите агенти „Обединение „Бъдеще за туризма“ – най-голямата работодателска организация на туроператори и туристически агенти у нас, по повод обявения проект на Национална програма „България-образователни маршрути“ за 2026 г. Членове на организация работят по нея от няколко години и винаги са споделяли удовлетвореността на ученици, учители и родители от възможността децата да надградят придобитите в училище знания. Всички те са убедени, че екскурзиите с образователна цел са неразделна част от учебния процес. Разширяването на НП „България-образователния маршрути“ с включването на български неделни училища е добър пример за приобщаване на разнородната българска диаспора по света към общите ни корени, история, култура, ценности и традиции. Благодарение на	Приема се за сведение.	Проектът е съобразен с планирания бюджет по програмата и заложените индикатори за изпълнение.

образователните екскурзии децата практикуват езика, трупат впечатления и спомени за родината. В същото време Програмата е сполучлив пример за симбиоза на дейността на туроператори, екскурзоводи и училищни власти, чиито колективни усилия обогатяват учебния материал.

Г-н Министър,

Опасенията на моите колеги са, че добрите резултати, постигнати досега, могат да бъдат заличени, заради ограничения бюджет, който не е актуализиран от създаването на Програмата през 2020 г. Тя бе обявена и реализирана за първи път по време на пандемията под името

„Отново заедно“ с дневна ставка от 100 лв. на ученик и ръководител. Ако тогава тя бе адекватна и достатъчна, то сега е оскъдна и неотговаряща на икономическата реалност и потребности. Към началото на 2026 г. няма оферта от хотел за ученическо настаняване на

04.02.2026 Изх.№: 295

гр. София

www.futurefortourism.org / info@futurefortourism.org

Сдружение на Туроператори и Туристически Агенти “Обединение Бъдеще за туризма”

гр. София, бул. Пенчо Славейков 18Б, ет. 1

пълен пансион под 48 EUR на ден. Няма и музей и атракцион, който да не увеличи входната

такса за посещение. Транспортната услуга също нарасна, вследствие на увеличената

минимална работна заплата, осигурителна тежест, размер на командировъчните, както и

	поскъпналите тол такси. Оскъдният бюджет ще се отрази върху качеството на услугата, обхвата на посещаваните обекти, категорията на местата за настаняване и сигурността на транспорта – елементи, които формират преживяването и спомените от него. Липсата на достатъчно средства ще откаже от кандидатстване редица бенефициенти. В контекста на всичко написано дотук, СТТА ОБТ предлага: ☐ бюджетът на Програмата да бъде увеличен на 60 EUR на ден; ☐ комбинирани билети, когато обектите са под една шапка, и преференциални цени за посещение на музеи, културни и исторически обекти (15 лв. е входът за Акве Калиде); ☐ прецизиране на списъка с обекти, тъй като голяма част от тях са недостъпни с автобус.	Не се приема	Националната програма урежда условията за финансиране на дейностите, но не може да въвежда задължения или ценова политика спрямо трети лица (музеи, културни и исторически обекти), които са самостоятелни юридически лица и имат право сами да определят входните си такси. Определянето на преференциални цени или комбинирани билети изисква индивидуални договорености с конкретни институции и не следва да бъде регламентирано в рамките на програмата.;

		За пример бихме посочили – нос Емине, пещерите Снежанка и Съева дупка; екопътеките към Фотински водопади и Бяла река са неподдържани и изключително опасни и др.); ☐ селекция и класиране на проектите, а не одобряване и финансиране според реда на подаване – много качествени проекти отпадат, поради изчерпване на бюджета.	Приема се за сведение Приема се частично	Посочените обекти в програмата имат примерен и ориентируващ характер и не са задължителни за включване в образователните маршрути. Училищата самостоятелно планират маршрутите си съобразно възрастта на учениците, условията за достъпност, безопасността и конкретната организация на пътуването. Отговорността за избора на конкретни обекти, включително преценката за тяхната достъпност и безопасност, е на училището и на избрания лицензиран туроператор, в съответствие с действащата нормативна уредба. В програмата има заложили критерии за приоритизиране на проекти, с цел стимулиране на посещенията на музеи, галерии и осигуряване на максимален достъп на учениците. Националната програма има масов характер и цели осигуряване на равен и бърз

				достъп до финансиране при ясно определени и обективни условия за допустимост. Механизмът „по реда на подаване“ гарантира прозрачност, предвидимост и административна ефективност при обработката на заявленията. Въвеждането на принцип за селектиране и класиране би трансформирало Програмата в такава с конкурентен подбор и ще изисква допълнителни условия и правила за класиране, които ще забавят процеса и ще нарушат принципа на равнопоставеност при бенефициентите.
3	Мрежа на български училищни ръководители зад граница mrezha_burg@googlegroups.com	НП „България – образователни маршрути“ Без да имаме данни дали бюджетът е достатъчен последните години за всички желаещи, тъй като не знаем къде можем да видим отчитането на програмата, бихме предложили увеличаване на норматива от 50 на 70 евро. Много туроператори не успяват да съставят достатъчно добри програми с така предвидените средства. Все по-често се предлага суха храна на обяд, изключва се петият обяд при петдневни маршрути, иска се доплащане както за храна, така и за някои по-интересни посещения. Сблъсквали сме се с откази на туроператори за иначе добри програми или със случаи на плащане на черно и подозрения за пране на пари. Не бива да се забравя, че нашите семейства участват финансово като заплащат пътя до и от България, а често и си поделят пътните	Приема се за сведение.	Проектът е съобразен с планирания бюджет по програмата и заложените индикатори за изпълнение.

		на придружаващите учители, тъй като нито последните, нито училищата могат да си позволят този разход. Доплащане за храна и най-интересните обекти или дейности или за прилични условия на настаняване определено променя възприятието на образователните маршрути у нашите семейства, а и силно ни затруднява счетоводно . Това, както и обстоятелството, че нашите групи рядко са големи (по 40 ученици например), за да се рентабилизира по-лесно транспортът, би могло да е довод за увеличението на норматива за нашите училища, дори и с риск да се изпратят по-малко групи. Ако се окаже, че много молби остават неудовлетворени, могат да се ограничат до една група на година на училище.		
4	ЦПЛР – ОДК гр. Кърджали	НП „България – образователни маршрути“ – включване в Модул 1 и Модул 2 Участието на Центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) в тази програма ще разшири обхвата на неформалното образование и ще осигури равен достъп до качествена образователна среда за децата с изявени интереси и специфични потребности. Тъй като основната функция на ЦПЛР е развитието на талантите и способностите, включването им в Модул 1 и Модул 3 на програмата ще позволи на учениците да приложат наученото в клубовете на терен (например археологически разкопки за исторически кръжоци или пленери за школи по изкуства и др.). Това ще даде възможност да се пренесе специфичното обучение от залите на ЦПЛР в реална среда за затвърждаване на практическите умения (пленер за художници, експедиция за млади биолози, проучване на фолклорна област и др.). Конкретни предложения: • Допустими бенефициенти: Да се добавят ЦПЛР, включително ОДК и Центрове за кариерно ориентиране, като директни кандидати по Модул 1 и Модул 2.	Не се приема	Относно Модул 1 „Образователни маршрути“, Дейност 1 „Образователни маршрути за училищата и центровете за специална образователна подкрепа в страната“ на Програмата: -ЦПЛР организира извънкласни дейности за ученици, които са записани в съответните училища поради което се създава предпоставка за дублиране и двойно финансиране на едни и същи участници и дейности; - Програмата предвижда трайна връзка между теоретичните знания придобити от изучавания материал в училище

		• Целева група: Да се включат деца и ученици, записани в постоянни и временни форми на обучение в ЦПЛР за съответната учебна година. • Примерни дейности по маршрутите: Посещение на обекти, свързани с предмета на школата/клуба – провеждане на пленер; фолклорно проучване; посещение на защитени територии или обсерватории; посещение на исторически обекти и др., застъпени в учебната програма на групата. • Очаквани резултати: Практическо приложение: Учениците да демонстрират усвоените знания чрез изработка на продукт на терен (рисунка, хербарий, историческо есе) • Социален ефект: Повишена мотивация за участие в извънкласни дейности и намаляване на риска от отпадане от образователната система. • Продукт от маршрута: Изложба, видеодневник или публична презентация, организирана от ЦПЛР след завръщането.		и надграждането им в реална среда; -Програмата цели равнопоставеност между учениците от училищата и учениците от ЦСОП, като дава възможност за включването им в зависимост от конкретното здравословно състояние. - училищата имат възможност да участват както по Дейност 1, Модул 1 на Програмата (частни, духовни училища и ЦСОП) така и по проект BG05SFPR001-2.004-0001 „Образователни маршрути в България“ (държавни и общински училища).
5	ЦПЛР – Център за изкуства, култура и образование „София“ - /електронна поща/	Включването на Центровете за подкрепа за личностно развитие в Национална програма „България – образователни маршрути“ – Модул 1 е не само целесъобразно, а стратегически необходимо. Тези центрове имат ключова роля за личностното и творческото израстване на децата и младежите, както и за изграждането на трайно чувство за родолюбие и принадлежност към българския език, култура и традиции. В настоящия проект на програмата са включени единствено училища и ЦСОП, докато Центровете за подкрепа за личностно развитие – въпреки че са част от системата на МОН и представляват институции по смисъла на ЗПУО – остават извън обхвата ѝ. Това решение създава неравнопоставеност и сериозно ограничава възможността тези центрове да изпълняват своята основна мисия:	Не се приема	Относно Модул 1 „Образователни маршрути“, Дейност 1 „Образователни маршрути за училищата и центровете за специална образователна подкрепа в страната“ на Програмата: -ЦПЛР организира извънкласни дейности за ученици, които са записани в съответните училища поради което се създава предпоставка за дублиране и двойно

възпитание, изграждане на ценности и формиране на устойчиви нагласи чрез преживяване, творчество и общуване в неформална образователна среда.

ЗИзключването им от програмата не само стеснява достъпа на децата и младежите до качествени образователни маршрути, но и обезсмисля потенциала на институции, доказали своята ефективност в работата по развитие на таланти, гражданско съзнание и активна социална ангажираност.

Следва да се отчете и фактът, че поради ограничения финансов ресурс програмата не би могла да обхване всички училища и всички ученици в страната. В този контекст опасенията за двойно финансиране на едни и същи ученици от две различни институции в системата са по-скоро хипотетични и с изключително ниска вероятност. Дори при наличие на подобен риск, той може да бъде ефективно предотвратен чрез въвеждане на ясни правила за кандидатстване, координация между институциите, механизми за деклариране на участие и проследимост на финансирането.

Изключването на Центровете за подкрепа за личностно развитие от програмата не само стеснява достъпа на децата и младежите до качествени образователни маршрути, но и обезсмисля потенциала на институции, доказали своята ефективност в работата по развитие на таланти, гражданско съзнание и активна социална ангажираност. Ето защо включването на ЦПЛР в програмата би гарантирало по-широк обхват, по-равнопоставен достъп и по-висока добавена стойност за цялостното развитие на подрастващите, като същевременно съществуващите организационни предизвикателства могат да бъдат преодолени чрез адекватни управленски решения. За недопускане на двойно финансиране по тази програма предлагаме следните решения:

Недопускане на двойно финансиране и дублиране на участници

За недопускане на двойно финансиране ще се прилагат конкретни мерки , които ще гарантират ефективно използване на публичния

финансиране на едни и същи участници и дейности;

- Програмата предвижда трайна връзка между теоретичните знания придобити от изучавания материал в училище и надграждането им в реална среда;

-Програмата цели равнопоставеност между учениците от училищата и учениците от ЦСОП, като дава възможност за включването им в зависимост от конкретното здравословно състояние.

- училищата имат възможност да участват както по Дейност 1, Модул 1 на Програмата (частни, духовни училища и ЦСОП) така и по проект BG05SFPR001-2.004-0001 „Образователни маршрути в България“ (държавни и общински училища).

ресурс и равнопоставен достъп. Тъй като програмата не обхваща всички ученици в училищата вероятността за двойно финансиране на едни и същи деца и младежи е много малка. Включването на ЦПЛР ще даде възможност за участие на деца и младежи, които не са включени в програмата чрез училищни групи.

За осигуряване на прозрачност и законосъобразно разходване на средствата може да се прилагат следните механизми:

1. Ясно разграничаване на дейностите – маршрутите на ЦПЛР ще се планират самостоятелно и няма да съвпадат с инициативи на училищата за същите ученици в същия период.

2. Поименна отчетност – ще се поддържат списъци на участниците, позволяващи проверка за участие по идентична дейност чрез друга институция.

3. Декларативен принцип – родителите и ръководителите ще удостоверяват липса на финансиране за същата дейност от друг източник по програмата.

4. Документална проследимост – ще се съхраняват присъствени форми, пътни листове и отчетни документи.

Участието на Центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) и техните творчески състави в програмата е в съответствие с нейната цел – разширяване на образователната среда чрез обучение в реална културна и историческа среда.

ЦПЛР реализират устойчива извънучилищна дейност, насочена към развитие на творчески способности, социални умения и гражданска отговорност. Включването им в инициативата осигурява допълваща образователна възможност и подпомага формирането на ценностна система и активна личностна позиция у подрастващите.

В програмата могат да участват деца и младежи от следните форми на ЦПЛР:

- театрални състави;
- певчески и танцови фолклорни групи;

- групи по приложни и изобразителни изкуства;
- клубове по фотография;
- клубове за изработка на исторически макети;
- етнографски клубове и творчески работилници;
- литературни и журналистически клубове;
- други художествено-творчески направления.

Образователните маршрути ще бъдат съобразени с тематиката на всяка група и ще осигурят възможност за пряка връзка между творческата дейност и културно-историческите обекти. Това ще стимулира интереса към избраната област и ще създаде условия за провеждане на работилници, пленери, сценични изяви и срещи със специалисти в автентична среда.

Тематичните програми на творческите състави на ЦПЛР често са свързани с произведения на български поети, писатели, художници и културни дейци. Тяхната цел е да се запази българския дух, родолюбие, традиции и обичаи. Включването на тези творчески състави и групи в програмата „България – образователни маршрути“ ще даде възможност темите да бъдат осмислени чрез емоционални преживявания и личен досег с места и културни пространства, свързани с тях.

Посещенията на обекти като Етнографски музей „Етър“, Старинен Пловдив, Копривщица, Трявна и Боженци създават условия знанията по литература, история и изкуство да бъдат осмислени чрез непосредствено преживяване.

В рамките на маршрутите творческите състави могат да:

- представят сценични интерпретации по произведения на български автори;
- създават литературни, журналистически и художествени материали, вдъхновени от посетените места;
- организират пленери и творчески ателиета;
- популяризират регионалното културно наследство чрез свои инициативи.

		Включването на Центровете за подкрепа за личностно развитие в Национална програма „България – образователни маршрути“ представлява стратегическа стъпка към по-пълноценно интегриране на извънучилищните дейности в образователната политика. То съдейства за формиране на активни, креативни и социално отговорни личности при спазване на принципите на прозрачност, финансова дисциплина и равнопоставеност.		
6	ЦПЛР – гр. Бургас /електронна поща/	Програмата предвижда образователни маршрути за училища и ЦСОП. ЦПЛР традиционно организират конкурси, културни инициативи и събития, свързани с патриотично възпитание, културно наследство и работа с институции. Включването им като допустими бенефициенти би засилило връзката между училищното обучение и извънкласната културна среда. Настоящият анализ показва, че възможността за участие на ЦПЛР е ясно предвидена основно в Националната програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, където центровете са изрично упоменати в модул, свързан с подкрепа на децата и учениците за работа в НДД и в ЦПЛР В останалите програми участието ни или не е предвидено, или не е ясно регламентирано. Това поставя стратегически въпрос: ако целта на националните програми е развитие на компетентности, приобщаване, иновации и дигитална трансформация, логично е да бъдат използвани всички институции от системата, които работят в тези направления. ЦПЛР не са периферна структура. Те са пространство за: • ранно откриване и развитие на таланти; • социална интеграция; • кариерно ориентиране; • развиване на граждански и културни компетентности; • подкрепа на училището чрез допълващи форми.	Не се приема	Относно Модул 1 „Образователни маршрути“, Дейност 1 „Образователни маршрути за училищата и центровете за специална образователна подкрепа в страната“ на Програмата: -ЦПЛР организира извънкласни дейности за ученици, които са записани в съответните училища поради което се създава предпоставка за дублиране и двойно финансиране на едни и същи участници и дейности; - Програмата предвижда трайна връзка между теоретичните знания придобити от изучавания материал в училище и надграждането им в реална среда; -Програмата цели равнопоставеност между учениците от училищата и учениците от ЦСОП, като дава

	Разширяването на допустимостта им в програмите няма да разшири само броя на кандидатите, а ще разшири обхвата и ефекта на националните политики. Предлагаме при окончателното приемане на националните програми да бъде прецизиран текстът на обхвата им, като в програмите, насочени към: • развитие на ключови компетентности; • дигитализация и иновации; • приобщаваща и сигурна среда; • патриотично и гражданско възпитание; • образователни маршрути и извънкласни дейности; се предвиди възможност за участие на Центровете за подкрепа за личностно развитие като самостоятелни кандидати или като равноправни партньори.		възможност за включването им в зависимост от конкретното здравословно състояние. - училищата имат възможност да участват както по Дейност 1, Модул 1 на Програмата (частни, духовни училища и ЦСОП) така и по проект BG05SFPR001-2.004-0001 „Образователни маршрути в България“ (държавни и общински училища).

XX. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Заедно в изкуствата и спорта”

1	По имейл: mirela kiasheva <kiasheto@abv.bg>	Здравейте във връзка с проекта за НП "Заедно в изкуствата и в спорта" искам да попитам дали може конкретно да бъде упомената точната сума с която всяка група ще разполага за закупуване на материали и консумативи. Лично аз или не я намирам, или е упомената под друга форма сега като чета бъдещият проект. Това ли е :3 650 евро се предоставят на МОН за мониторинг на Програмата;	Не се приема	В Националната програма в т. 12. Допустими разходи и етапи на финансиране е разписано колко средства се предвиждат за една група: „12.1 Разходи, допустими за финансиране. Конкретната стойност за финансиране на една група в държавно, общинско или частно училище се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет, но не повече от 2500 евро.“
2	Национално сдружение на общините в	Към допустимите кандидати да бъдат добавени Центровете за подкрепа за личностно развитие /ЦПЛР/. Заниманията с изкуства, творчески дейности, спорт и физическа активност са приоритет не	Не се приема	Програмата финансира училищни групи и училищни отбори като средствата са

	Република България /НСОРБ/ - официално писмо	само за училищата и детските градини, но и на ЦПЛР. Голяма част от тях, насочени към развитие на дарованията и силните им страни, се реализират под формата на групови дейности и екипна работа. Считаме, че по този начин ще се осигури равнопоставеност между образователните институции по отношение финансирането на дейности за личностно развитие на децата и учениците.		планирани от държавния бюджет и са предназначени за ученици от I до XII клас в училищата.
3	ЦПЛР – Център за изкуства, култура и образование „София“	Основната дейност на ЦПЛР е осигуряване изява и засилване на интереса на творческия и личностен потенциал на деца и младежи в областта на изкуствата и спорта. Формулираните в програмата очаквани резултати практически съвпадат с ежедневната дейност на ЦПЛР: • Личностно развитие чрез колективни изкуства – реализира се чрез създадените творчески групи- театрални, музикални, танцови, художествените школи и състави. • Насърчаване на интереса към колективните спортове – осъществява се чрез спортни клубове и групи за масов спорт. • Подобряване на работата в екип и социалните взаимодействия – груповият принцип на работа в ЦПЛР естествено изгражда тези умения. • Повишаване на културната компетентност – чрез системно обучение и публични изяви. • Подкрепа на ученици със СОП – чрез индивидуализиран подход в неформална и приобщаваща среда. • Развитие на комуникативни, когнитивни и двигателни умения – пряк резултат от заниманията в изкуствата и спорта. • Създаване на подкрепяща среда – основен принцип в работата на центровете. Ограничаване включването на ЦПЛР от програмата създава несъответствие между заложените цели и институциите с най-пряка компетентност за тяхното реализиране.	Не се приема.	Програмата обхваща ученици, в това число и със специални образователни потребности, от I до XII клас от държавни, общински и частни училища на територията на Република България. Дейностите по националната програмата са свързани със занимания по интереси в областта на изкуствата и спорта. ЦПЛР предлагат занимания по изкуства, спорт и личностно развитие. Ако ЦПЛР се включат като бенефициенти по НП, това би довело до: - Дублиране на дейности - Програмата е насочена към развитие на учениците чрез групови дейности в областта на изкуствата и спорта, изпълнявани в рамките на училищната среда. Това включва вокални, танцови, театрални, изобразителни дейности и колективни

Включването на Центровете за подкрепа за личностно развитие в програмата „Заедно в изкуствата и спорта“ не е въпрос на стратегически избор за постигане на по-висока ефективност, качество и устойчивост на резултатите. Като специализирани институции в областта на изкуствата и спорта, ЦПЛР притежават уникален институционален профил, който напълно съответства на философията и целите на програмата. Тяхното включване би осигурило системност, експертност и максимално въздействие върху целевата група.

1. Експертен капацитет – ЦПЛР разполагат със специалисти с профилирана подготовка и дългогодишен практически опит в областта на изкуствата и спорта.

2. Материална база – центровете разполагат със специализирани зали, сцени, ателиета и спортни пространства, създадени именно за реализиране на подобни дейности.

3. Доказани резултати – ежегодно техните възпитаници постигат високи резултати и отличия на регионално, национално и международно ниво.

4. Междучилищен характер на дейността – ЦПЛР обединяват ученици от различни училища, създавайки по-широка социална среда и насърчвайки междуинституционалното взаимодействие.

5. Утвърдена приобщаваща практика – центровете имат опит в работата с ученици със специални образователни потребности в подкрепяща и адаптирана среда.

6. Ефективност на публичния ресурс – използва се вече съществуващ институционален капацитет, без необходимост от паралелно изграждане на сходна инфраструктура в други звена на системата.

Предвид значителния бюджет на програмата (9 136 150 евро), стратегически оправдано е средствата да бъдат насочени към институции със създаден и функциониращ капацитет в съответните направления. Включването на ЦПЛР не създава риск от

спортове – дейности, които по правило се реализират от училищата.

ЦПЛР по силата на статута си извършват същите типове дейности – художествени школи, спортни клубове, музикални форми, танцови състави, творчески занимания и др.

Ако ЦПЛР бъдат включени като бенефициенти, това би довело до пълно припокриване и дублиране на дейности, които програмата е предвидила да се осъществяват в училищата.

- Риск от двойно финансиране - Програмата изисква представяне на декларации за липса на двойно финансиране, именно за да се избегне финансиране на едни и същи дейности от различни източници.

Тъй като ЦПЛР вече изпълняват дейности по изкуства и спорт, финансирани от други бюджети, включването им като бенефициенти по НП би създавало условия за финансово припокриване, което

		неефективно разходване на средства, а напротив – гарантира устойчивост, качество и измерими резултати. Възможните организационни казуси могат да бъдат регулирани чрез ясни механизми за координация, отчетност и проследимост на участниците. Предвид пълното съответствие между целите на програмата „Заедно в изкуствата и спорта“ и основната дейност, експертиза и институционален статут на Центровете за подкрепа за личностно развитие, считаме, че тяхното включване в обхвата на програмата е обосновано, необходимо и стратегически правилно решение. Предлагаме програмата да бъде допълнена, като ЦПЛР бъдат включени като допустими бенефициенти или партньори при реализиране на дейностите. Подобно решение ще гарантира по-широк обхват, по-високо качество на дейностите, по-ефективно използване на публичния ресурс и устойчиви резултати в подкрепа на личностното развитие на учениците.		програмата изрично цели да предотврати.

XXI. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия” (МОН съвместно с МО)”

1	Светослав Георгиев-Портал за обществени консултации - georgiev1991 29.01.2026 23:56	Предложение за промяна на точка 4 и точка 7 на Национална програма на МОН и МО „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“ Точка 4 – Целева група Текущ текст: Ученици от VIII до XII клас. Предложение за промяна: Ученици от V до XII клас. Основните училища досега са изключвани несправедливо, въпреки че учениците в 5., 6. и 7. клас изучават българска история и	Не се приема	Ученици, участващи в модул 1 по програмата, се включват в дейностите по модул 2, които се организират от Министерството на отбраната (МО). Учениците от V – VII клас не разполагат с необходимите знания и умения, за да участват пълноценно в дейностите по модул 2 от програмата, който се финансира от бюджета на МО. Необходимата подготовка включва: първоначални знания

		патриотично възпитание, и вече имат необходимата база за участие в дейностите на програмата. Включването на учениците от тези класове е от съществено значение за формирането на патриотични ценности от ранна възраст и за развиване на усещане за принадлежност към националната история и традиции. Точка 7 – Допустими кандидати Текущ текст: Бенефициенти на средствата са държавните и общинските училища, в които се обучават ученици от VIII до XII клас. Бенефициенти по програмата не могат да бъдат държавни и общински училища, получили финансиране през 2025 година. Предложение за промяна: Бенефициенти на средствата са държавните и общински училища, включително основните училища, в които се обучават ученици от V до XII клас. Всяко училище, което не е получавало финансиране през 2025 г., може да кандидатства с проект по програмата. Изключването на училищата с ученици от 5., 6. и 7. клас е необосновано, тъй като историята и патриотичното възпитание се изучават именно в тези класове. Включването им ще позволи на децата да се докоснат до подвизите на българските воители и до традициите на армията още от ранна възраст, укрепвайки гражданската им идентичност и родолюбие.		и умения по военна подготовка, свързани с: правилата на общуване във военните структури; запознаване с различните видове военни средства; умения за ориентирване в местност, необходими за участие в полеви дейности; базови умения за оказване на първа медицинска помощ и др. Съгласуваната с МО възрастова група, която е подходяща да се включи в модул 2 по програмата, е тази на учениците от VIII до XII клас.
2	ЧСУ „Евлоги и Христо Георгиеви“ – гр. София -	Прави впечатление, че за поредна година учениците в частните училища не са допуснати до участие в Национална програма „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на	Не се приема	Модул 1 се финансира и организира от МОН, а Модул 2 се финансира от

	mailto:ovalamova@unischool.bg /по имейл/	българската армия". Според нас няма дейност по Модул 1 (който се финансира от МОН) която би могла дори и на теория да се приеме като недопустима държавна помощ за частните училища. В тази връзка предлагаме частните училища да бъдат допуснати като бенефициенти по Модул 1 от тази национална програма.		Министерството на отбраната и представлява национален форум за обучение и представяне на добри практики на учениците, участвали в Модул 1. За участие в Модул 2 училищата изпращат ученически групи, като групите са структурирани по фиксиран модел, определен от Министерството на отбраната. Участието по Модул 2 се случва само за вече класирани училища от Модул 1. С други думи не може да се осъществи участие само по Модул 1 без Модул 2.

XXII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Безопасност на движението по пътищата”

1	ЦПЛР – ОДК гр. Кърджали	• Включване на ЦПЛР като допустим кандидат в тази НП. • Включване на ЦПЛР в Модул 1, Дейност 1 и Дейност 2 • Към Модул 2, да се създаде нова Дейност 3 – Осигуряване на вътрешна и външна площадка за обучение по БДП в ЦПЛР.	Приема се за сведение	Включването на ЦПЛР като допустим кандидат в НП ще бъде обсъдено и анализирано при разработването на НП за следващата година

Модул 2 „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“

2	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	В рамките на модул 2 „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“, част от детските градини изградиха подобни съоръжения, които активно се използват за практическото обучение на децата. В редица случаи остава открит проблема със заведения, които осъществяват дейност в повече от една сграда (т.нар. „филиали“). Поставеното ограничение, че детска градина не	Не се приема	Съгласно действащата нормативна уредба в системата на предучилищното и училищното образование, детската градина е самостоятелно юридическо лице (в случаите на общински

може да кандидатства повторно за средства по модула, затруднява изграждането на площадки в находящите се на втори адрес сгради. Предлагаме ограничението да отпадне в случаите, при които съоръженията са предвидени за изграждане в друга сграда / на друг физически адрес;

детски градини – второстепенен разпоредител с бюджет), докато филиалите не притежават самостоятелна правосубектност и не са отделни бенефициенти по смисъла на програмата. Те функционират като структурни звена към едно и също юридическо лице и се финансират в рамките на неговия бюджет.

В тази връзка ограничението за еднократно финансиране е обвързано с правния статут на бенефициента, а не с броя на сградите, в които той осъществява дейност. Целта на това правило е да се гарантира равнопоставен достъп до средствата по модула за по-широк кръг институции в условията на ограничен финансов ресурс.

Следва да се отчете, че предоставянето на възможност за многократно финансиране на едно и също юридическо лице, макар и за различни физически адреси, би довело до концентрация на ресурса при ограничен брой кандидати и би намалило възможността други детски градини и училища, които до момента не са получили подкрепа, да изградят необходимите съоръжения.

				В същото време, поставеният въпрос е основателен от гледна точка на организационните особености на част от детските градини. В рамките на бъдещи програмни периоди и при наличие на допълнителен финансов ресурс може да бъде анализирана възможността за по-гъвкав подход, съобразен със спецификата на институции с повече от една сграда.

Модул 3 „Осигуряване на транспортни средства“

2	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Бюджетът и целите на модул 3 „Осигуряване на транспортни средства“ по никакъв начин не съответства на реалните потребности за обезпечаване на образователната система с транспортни средства. При наличие на над 600 заявки за осигуряване на нови училищни автобуси, предвиденото закупуване на 4 броя конвенционални и 2 броя електрически автобуси на обща стойност 1,5 млн. евро няма да реши дори въпроса с подмяната на най-старите и амортизирани транспортни средства. Категорично настояваме за осигуряване на адекватен ресурс за закупуване на поне 100 нови автобуса, с които да бъдат заменени най-старите и амортизирани превозни средства.	Не се приема	Националните програми за развитие на образованието за 2026 година се разглеждат в условията на Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. Това не позволява увеличаване на обхвата на дейностите, в сравнение с тези, предвидени в програмите през

				2025 г., без значение, че потребностите от нови училищни автобуси са много по-големи от заложените целеви индикатори.
XXIII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Бъдеще за таланти”				
XXIV. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „Умения на фокус”				
Модул 3 „Позитивни нагласи“				
ДГ „Зорница“ гр. Плевен	Предложение от ДГ „Зорница“ гр. Плевен За разширяване на възможностите за включване на детски градини в проектни предложения по Национална програма „Умения на фокус“, Модул 3 „Позитивни нагласи“ до Министерство на образованието и науката Основание за предложението Модул 3 „Позитивни нагласи“ е насочен към развитие на социално-емоционални умения, ценности за сътрудничество и подкрепяща образователна среда. Тези цели по своята същност не са обвързани с териториална специфика, а са универсални за всички деца в предучилищна възраст. Ограничаването на партньорствата само в рамките на един административен регион стеснява възможностите за обмен на добри практики, прилагане на иновативния практикоприложен модел и устойчиво професионално взаимодействие между детските градини. Същност на предложението	Приема се		

Предлагаме да се разшири допустимостта на партньорите по проектни предложения по НП „Умения на фокус“, Модул 3 „Позитивни нагласи“, като се даде възможност:

водеща детска градина от един регион да реализира проект съвместно с партниращи детски градини от други региони на страната, без териториално ограничение.

Аргументи в подкрепа на предложението

1. Характерът на целите на модула изисква междурегионално сътрудничество

Формирането на позитивни нагласи, социални умения и приобщаваща култура предполага:

- разнообразие на социални контексти;
- обмен на различни педагогически подходи;
- работа с различни семейни и общностни модели.

Междурегионалните партньорства разширяват педагогическата перспектива и обогатяват съдържанието на дейностите по проекта. Перспективата за мащабно внедряване и използване на натрупания опит ще подпомогне създаването на модел, който може да бъде прилаган в различни условия, като по този начин се гради национален капацитет в сферата на практикоприложните модели за съвместна работа на педагогическите и медицинските специалисти.

2. Повишаване качеството на проектните резултати

Съвместната работа между детски градини от различни региони създава възможност за:

- сравняване и адаптиране на добри практики;
- тестване на единни модели в различна среда;
- по-надеждна оценка на ефективността на педагогическите интервенции.

Това води до по-устойчиви и приложими резултати на национално ниво.

3. Създаване на национални професионални общности

Допускането на партньорства без регионални ограничения ще подпомогне изграждането на професионални мрежи между педагогически и медицински специалисти от различни части на страната, което е в пълно съответствие със стратегическите приоритети за развитие на педагогическите и медицинските кадри.

4. Подкрепа за по-малки и отдалечени общини

Детските градини в по-малки населени места и общини често имат ограничен достъп до партньори и експертен ресурс в рамките на своя регион.

Възможността за включване в проект с водеща детска градина от друг регион:

- повишава равния достъп до иновации и квалификация;
- подпомага приобщаването на деца от уязвими и отдалечени общности;
- намалява регионалните дисбаланси.

5. По-ефективно използване на ресурсите по програмата

Разширяването на партньорствата позволява:

- по-рационално разпределение на експертен и методически ресурс;
- споделяне на разработени материали и програми;
- оптимизиране на разходите за външни специалисти и обучения.

Предложен начин за регламентиране

В условията за кандидатстване по Модул 3 „Позитивни нагласи“ да бъде включен текст, който допуска:

„В проектно предложение могат да участват детски градини – партньори, независимо от административния регион, в който се намират, при наличие на ясно описано партньорство и разпределение на дейностите.“

Очакван ефект от прилагането на предложението

- повишено качество на проектните предложения;
- по-широко разпространение на добри практики;
- устойчиви професионални партньорства между детски градини;

		– по-ефективно постигане на целите на Модул 3 „Позитивни нагласи“; – реална подкрепа за изграждане на позитивна и приобщаваща образователна среда за децата в национален мащаб. Това разширение ще превърне Модул 3 от регионално ориентиран инструмент в реален механизъм за национално педагогическо сътрудничество.		
	Департамент за информация и повишаване квалификацията на учителите /ДИПКУ/ - Тракийски университет – гр. Стара Загора	Екипът на ДИПКУ, Тракийски университет – Стара Загора изразява категоричната си подкрепа към програмата в нейния цялостен замисъл и досегашна структура. Програмата е стратегически ориентирана, последователна и адекватна на съвременните образователни предизвикателства. И тя създава реални механизми за развитие на ключови компетентности и подкрепя институциите чрез целенасочено финансиране и ясни критерии за изпълнение. Считаме, че предложените досега модули са добре концептуално обосновани и допринасят за повишаване качеството на образователната среда. Съгласно програмата, основната ѝ цел е „осигуряване на условия за развиване на съвременни умения и надграждане на компетентности, придобити в обучението“. Докато съществуващите модули поставят акцент върху финансовата грамотност, четенето с разбиране, позитивните нагласи и игровите практики, липсва основен модул, който да разширява обхвата към развитието на научната грамотност и екологичната култура чрез обучение на открито. Това е особено значимо в контекста на съвременните обществени и глобални предизвикателства, свързани с устойчивото развитие и климатичните промени. Чрез работа в природна среда се стимулират критичното мислене, наблюдателността, уменията за анализ и работа в екип – компетентности, които се измерват и в международни изследвания като PISA и PIRLS. Във връзка с това считаме за наложително да предложим Модул 5 „Учене в природна среда“, който има за цел единствено да разшири и обогати вече	Не се приема.	Не е предвидено допълнително финансиране по програмата за 2026 г.

устойчивата рамка на програмата. Предлаганият Модул 5 „Учене в природна среда“ логично надгражда целите и философията на НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „УМЕНИЯ НА ФОКУС“, като разширява приложното поле на компетентностния подход чрез интегриране на обучението с реалната природна среда. В този аспект Модул 5 създава естествена възможност за практическо прилагане на знанията по природни науки, математика и технологии чрез преживяване, изследване и решаване на реални казуси в автентична среда. Така се осигурява директна връзка между теоретичното знание и житейската приложимост – ключов принцип на програмата. Модул 5 съответства и на стратегическите приоритети, заложи в програмата, включително Приоритетна област 1 „Ранно детско развитие“ и Приоритетна област 2 „Компетентности и таланти“, като предлага възможност за ранно формиране на екологично съзнание, практически умения и позитивно отношение към ученето чрез преживяване. Включването на деца от детските градини и ученици от I до VII клас осигурява приемственост и устойчивост на въздействието.

Допълнителен аргумент е възможността за изграждане на устойчива образователна среда – „зелени класни стаи“, учебни кътове и изследователски пространства, които остават дългосрочен ресурс за институциите. Аналогично на другите модули предлагаме да се предвиди бюджет от 60 000 евро, което представлява разумна инвестиция с висока възвръщаемост по отношение на качеството на образованието. Това ще увеличи общия бюджет на програмата до 315 000 евро при ясно дефинирани показатели за резултатност (40 институции, 160 обучени специалисти, 200 инициативи). В заключение, добавянето на Модул 5 осигурява системен и иновативен инструмент за развитие на функционална и научна грамотност чрез обучение в реална среда, допълва съществуващите модули без да ги дублира и създава предпоставки за устойчиво, мотивиращо и практически

ориентирано образование в съответствие със стратегическите цели на националната образователна политика. ПРЕДЛОЖЕНИЕ Модул 5. Учене в природна среда 1. ОПИСАНИЕ НА МОДУЛА Модул 5 е разработен с цел интегриране на учебния процес с природната среда, като се използва потенциалът на откритото пространство за развитие на ключови компетентности и умения. Този подход надгражда традиционните класни стаи и насърчава учениците да изследват, експериментират и прилагат знания от природните науки, математиката и други предметни области в реални житейски ситуации. Чрез обучение в естествена среда се стимулира научната грамотност, критичното мислене, работата в екип и позитивните нагласи към опазване на околната среда. 2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА МОДУЛА □ Основна цел: Осигуряване на условия за провеждане на иновативно обучение на открито, което развива умения за изследване на природните процеси и устойчиво отношение към околната среда. □ Специфични цели: □ Формиране и развитие на практически умения и екологична култура у децата и учениците. □ Създаване на подходяща среда за провеждане на мотивиращо обучение, чрез което да се създават желание и навици за учене през преживяване. □ Развиване на устойчиво отношение към околната среда чрез разрешаване на специфични казуси възникващи при близък контакт с природните явления. □ Прилагане на педагогически практики, осигуряващи адаптация и социализация на децата и учениците чрез съвместни дейности на открито. 3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ □ Брой детски градини и училища, включени в дейности по модула: 40 □ Брой педагогически специалисти, обучени за работа на открито: 160 □ Брой проведени инициативи уроци в природна среда: 200 4. ЦЕЛЕВА ГРУПА □ Децата от детски градини и ученици от 1 до 7 клас. □ Педагогически и непедagogически специалисти. 5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ □ Повишена мотивация на учениците за изучаване на

природни науки чрез преживяване и изследователски подходи на открито. □ Развити практически умения за наблюдение, анализ и решаване на екологични казуси в реална среда. □ Приложени иновативни педагогически практики за обучение извън класната стая, интегриращи интердисциплинарни знания. □ Изградена и оборудвана образователна среда (зелени класни стаи, учебни кътове на открито), стимулираща активното учене и физическата активност. □ Подобрени умения за екипна работа и социализация на децата и учениците чрез участие в съвместни инициативи в природна среда . □ Повишена екологична култура и осъзнато поведение за устойчиво развитие и опазване на околната среда. 6. БЮДЖЕТ Бюджет на Модул 5: 60 000 евро С това общият бюджет на програмата би станал 315 000 евро. 7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ/БЕНЕФИЦИЕНТИ 8. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ Дейностите ще се изпълняват до края на учебната 2026 – 2027 година. 9. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА 10. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ 11. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ □ Осигуряване на ресурси (вкл. електронни) и провеждане на обучения/семинари за учители относно методиките за учене на открито. □ Организиране и провеждане на инициативи (научни експедиции, проекти, състезания, „зелени училища“, „сини училища“ уебинари и др.) във връзка с ученето в природна среда в рамките на институцията или междуинституционално. □ Изграждане на необходимата материална база (напр. обособени кътове за учене на открито, метеорологични станции, градинки) за провеждане на педагогическите практики . 12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ Модул 5 По модула са допустими разходи за обосновано

		необходими материали и средства за провеждане на обучение и инициативи в природна среда, както и за изграждане на подходяща образователна среда на открито. □ За оборудване и материали: Закупуване на пособия за изследователска работа (лупи, микроскопи, измервателни уреди), преносими ресурси за обучение (вкл. електронни), наем на специализирано оборудване или застраховки за дейности на открито – до 1 200 евро за проектно предложение. □ За изграждане на среда: Разходи за изграждане на външни „зелени класни стаи“, тематични кътове за учене в дворните пространства на детските градини и училищата (беседки, маси, учебни табла). □ За квалификация и събития: Разходи за организиране и провеждане на обучителни срещи, професионални дискусии и инициативи (хонорари за външни лектори/експерти, наем на зали, логистика). □ Етапи на финансиране: Еднократно финансиране въз основа на одобрено проектно предложение.		
ДРУГИ				
	Орлин Денков – председател на НЧ „Иван Вазов – 2014“ – официално писмо	С настоящото становище бихме искали да обърнем Вашето внимание върху възможността и необходимостта от включване на народните читалища в изпълнението на НП за развитие на образованието за 2026 г., чрез програмни и подзаконови решения, без промяна в ЗПУО. НЧ са уникална българска институция с над 170-годишна история, която традиционно съчетава културни, образователни и общностни функции. Те са естествени пространства за неформално образование, учене през целия живот, работа с деца, младежи, родители и възрастни хора, включително в уязвимо социално положение. В този смисъл читалищата представляват реален и недооценен ресурс за постигане на целите, заложили е редица НП на МОН. От направения преглед на НП за 2026 г. се установи, че читалищата не са предвидени като допустими бенефициенти или ключов	За сведение	Националните програми на Министерството на образованието и науката се одобряват ежегодно с Решение на Министерския съвет на основание чл. 286, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование и се изпълняват съгласно чл. 280, ал. 3, т. 4 от същия Закон, който определя възможността държавата да финансира дейности по национални програми.

партньор, дори в програми, насочени към развитие на умения, приобщаване, култура, интереси, дигитална грамотност и работа с общности. Това води до структурен дисбаланс – политиките търсят ефект в общността, но инструментите остават ограничени единствено до формалната образователна система.

Същевременно, редица от целите на НП – като развитие на социални, емоционални и граждански умения, подкрепа за деца с обучителни затруднения, ангажиране на родители, ранна превенция на отпадането, дигитални компетентности и културна идентичност – по своята същност предполагат среда извън училището. Читалищата, особено в малките населени места и в определени градски квартали, често са единствената достъпна, доверена и устойчива общностна инфраструктура, чрез която тези политики могат да достигнат до хората.

Важно е да се подчертае, че включването на читалищата не предполага разширяване на формалното образование, нито навлизане в дейности като оценяване, сертифициране или издаване на документи. Напротив – става дума за ясно разграничени дейности по неформално образование, подкрепа и развитие на умения, които допълват, а не заместват ролята на училището. Поради това подобно включване може да бъде реализирано без промени в ЗПУО, чрез адаптиране на правилата за изпълнение на НП.

В тази връзка предлагаме следните конкретни и приложими решения:

1. Въвеждане на категория „Общностен образователен партньор“

В рамков документ или в указанията към НП може да бъде въведена дефиниция за „общностен образователен партньор“, в която да попадат народните читалища и други институции с доказана образователна и обществена дейност. Това би позволило

Националните програми на Министерството на образованието и науката са насочени към:

- учениците – за развитие, подкрепа и равен достъп;
- учителите и специалистите – за квалификация и професионално усъвършенстване;
- училищата и детските градини – за модернизация и сигурна среда;
- общините – за подпомагане на местните политики в образованието;
- българските училища в чужбина – за съхраняване на езика и културата.

Читалищата са културни институции и принадлежат към системата на Министерството на културата. Министерството на културата е държавният орган, който отговаря за политиките, финансирането, регистъра и нормативната рамка на народните читалища.

Народните читалища не осъществяват дейности по националните програми на МОН, защото не са сред

		читалищата да изпълняват конкретни дейности по модули и да получават целево финансиране при ясни правила и отчетност.		допустимите бенефициенти. Всички мерки, финанси и дейности в националните програми са предназначени именно за образователни институции по Закона за предучилищното и училищното образование. Народните читалища на територията на София могат да кандидатстват за финансиране по програма „Активни читалища“ на Столична община.
	Национално сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ - официално писмо	Принципни бележки: През последните години тематичната насоченост на националните програми се запазва, като паралелно всяка година ресурсът за тяхната реализация се увеличава. За 2026 г. са предложени 24 национални програми, а общият им бюджет възлиза на над 116 млн. евро. На фона на значителния финансов ресурс, който ежегодно се насочва за изпълнение на национални образователни политики, прави впечатление продължаващата липса на качествена оценка на постигнатите резултати. Заложените по програми индикатори за изпълнение включват единствено количествени показатели като брой преподаватели, брой деца и ученици, брой събития, училища, класни стаи и т.н. По същия начин резултатите се представят и в ежегодните отчети на МОН. За поредна година НСОРБ настоява за създаване на постоянна система за мониторинг върху изпълнение на националните програми, която да включва не само количествени, но и качествени показатели – напр. повишени резултати от външно оценяване, намаляване случаите на агресия и	Приема се по принцип	Преди изготвяне на националните програми ежегодно се извършва анализ на изпълнението.

		на пътни инциденти с деца и ученици и т.н. Осъзнаваме, че подобна качествена оценка е неприложима спрямо отделни програми като например „Оптимизиране вътрешната структура на персонала“, но считаме, че тя е наложителна за преобладаващата част от тях. Считаме, че е наложително МОН да започне да оценява положителни качествени промени от вложените значителни финансови ресурси, а ако подобен не се констатира – да пристъпи към промяна на настоящия модел за реализация на националните програми.		